Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 60 (310) ◆ Четвер, 2 квітня 1992 року ◆ Ціна 1 крб.

• УКРАЇНА МАТИМЕ ФЛОТ У СКЛАДІ СВОЇХ ЗБРОЙНИХ СИЛ

І матиме не стільки, скільки нам зволять виділити адмірали, а стільки, скільки необхідно для достатнього і надійного захисту морських рубежів суверенної держави.

(Із Заяви Президента України Леоніда Кравчука, яка публікується на 2 стор.)

УЧОРА Леонід Макарович Кравчук зустрівся з представниками Президента України в районах міста Києва.

Представник Президента в столиці Української держави І. М. Салій відрекомендував кожного керівника місцевої державної адміністрації, розповів про проблеми і труднощі, що виникли у зв'язку з її формуванням.

До присутніх звернувся Леонід Макарович Кравчук. Зокрема він наголосив на тому, що робота представництв має будуватися на найдемократичнішій основі.

ПІСЛЯ місячної перерви відновила роботу сесія Верховної Ради Республіки Крим. Депутати прослухали запис розмови голови ВР Миколи Багрова з керівниками Севастополя, яка відбулась у зв'язку з призначенням у це місто Представника Президента України. Цей факт розцінений деякими громадськими рухами як спроба розколоти Крим.

З ВІЗИТОМ ДО РУМУНІЇ

1 квітня з офіційним візитом до Румунії відбула делегація Верховної Ради України на чолі з Головою Верховної Ради І. С. Плющем. У складі делегації — народні депутати України голова Комісії у закордонних справах Д. В. Павличко, голова Болградської районної Ради народних депутатів Одеської області І. І. Македонський, голова колгоспу імені Петровського Тростянецького району Вінницької області І. В. Попик, інші офіційні особи.

У програмі перебування делегації — бесіди з Президентом Румунії І. Ілієску, головами Сенату і Палат депутатів А. Бирледяну та Д. Марціяном, Прем'єр-міністром Т. Столожаном, відвідання засідання Палати депутатів, зустрічі у комісіях парламенту та з членами уряду. Передбачено також поїздку у Сучавський повіт, де має відбутися, зокрема, зустріч з представниками української громади.

ТОВАРИ ПОСИПАЛИСЬ, ЯК З РОГУ ДОСТАТКУ.
Фото Сергія КОШЕВАРОВА і Анатолія ВОРОХА.

Навмисне не вигадаєш

ПОЧИТАЄМО, ГА?

З ПРИВОДУ ДЕЯКИХ ПУБЛІКАЦІЙ

Не читали? І нічого не чували про сенсацію? Тоді вам легше. А я кілька днів не знаходжу собі місця від погордливо-тривожних почуттів, що сповнюють мою національну душу. Щоправда, до погордливо-тривожних ще настирливо лізуть і співчутливо-інтернаціоналістські, певно дається взнаки багатодесятирічна братерська звичка. Однак, щоб не інтригувати читача, спробую поділитися отими погордливо-тривожними і співчутливо-інтернаціоналістськими...

(Закінчення на 3-й стор.).

ЧИЯ Ж КОНЦЕПЦІЯ КРАЩА!

Учора в Києві державний радник України з питань економічної реформи О. Ємельянов відповідав на запитання журналістів. Приводом до прес-конференції стала суперечка між ним та віце-прем'єр-міністром, міністром економіки В. Лановим стосовно того, чия концепція економічного поступу є найоптимальнішою. Йдеться про «Основи національної політики України» О. Ємельянова, які підтримала Верховна Рада України, та про «План термінових економічних реформ», підготовлений групою спеціалістів на чолі з В. Лановим.

Віце-прем'єр свою позицію з цього питання виклав дещо раніше, про що писала наша газета, тож із позицією державного радника ознайомимо в найближчих номерах.

КОРДОН ЗАКРИТО

У зв'язку з ускладненням становища у зоні конфлікту на території Молдови Представник Президента по Чернівецькій області Іван Гнатишин прийняв розпорядження про припинення пропуску громадян, які їдуть до Румунії, через контрольно-пропускний пункт «Порубане». Як пояснив Представник Президента, цей захід — тимчасовий. Як тільки вщухне конфлікт, пропуск через українсько-румунський кордон буде поновлено — про що додатково буде повідомлено. Інформація про тимчасове припинення переїзду через кордон надіслана до Кабінету Міністрів України, у всі облвиконкоми, організації, які займаються зарубіжним туризмом.

ЗОСЕРЕДЖУЮТЬ СИЛИ

Комісія Верховної Ради України з питань правопорядку і боротьби із злочинністю повідомила, що у Придністров'ї напруження не спадає. Конфліктуючі сторони зосереджують сили для рішучих дій. Керівник парламентської комісії Молдови з питань державної безпеки заявив, що надзвичайний стан у республіці зберігатиметься до того часу, доки не буде ліквідовано усі збройні формування у Придністров'ї. Він також зазначив: перехід під юрисдикцію Молдови військових частин і підрозділів збройних сил колишнього Союзу, дислокованих на молдовській території, завершиться до 3 квітня цього року. На правому березі Дністра поблизу Дубоссар молдовською стороною сконцентровано близько 7 тисяч живої сили, 110 бетеерів, танки. Неподалік села Кошниця готуються до штурму придністровських міст 4 тисячі молдовських військовослужбовців. У Кишиневі на тракторному заводі на автоплатформах лаштуються артилерійські установки. Зі сторони Дубоссар збільшується кількість біженців. Враховуючи складність ситуації та виходячи із завдань по виконанню Указу Президента України від 17 березня цього року, органи внутрішніх справ разом з прикордонниками, Службою безпеки та Національною гвардією здійснюють заходи щодо забезпечення правопорядку в зоні особливого режиму. Проводиться технічне й матеріальне зміцнення постів і контрольно-пропускних пунктів. Налагоджено патрулювання в населених пунктах, облік та влаштування біженців.

Заява Президента України

Звернутися із Заявою до моряків-чорноморців, робітників і службовців Чорноморського флоту мене спонукали такі обставини.

Останнім часом з боку окремих високопоставлених військових керівників, засобів масової інформації колишнього Союзу робляться спроби грубого втручання у внутрішні справи суверенної держави України. Піддаються ревізії прийняті в республіці законодавчі акти по будівництву її Збройних Сил. Перекручуються підписані главами держав СНД угоди з військових питань. Направляються розпорядження, насамперед у частини і сили Флоту, що провокують політичне і соціальне невдоволення військовослужбовців, розпалюють національну ворожнечу у військових колективах.

Залишати без уваги цього ми не можемо, оскільки такі дії перекручують суть нашої політики, настроюють військовослужбовців на недоброзичливе ставлення до суверенної держави, на території якої вони перебувають і де базується майже весь Чорноморський флот.

Вважаю за необхідне ще раз підтвердити деякі принципові положення нашої політики, в тому числі і військової.

Україна, проголосивши свою незалежність, з 3 січня цього року приступила до створення власних Збройних Сил. Вона робить це виключно на правовій основі, строго додержується взятих на себе міжнародних зобов'язань і зобов'язань за угодами між державами — учасницями СНД.

Наша військова політика спрямована на реалізацію без'ядерного, позаблокового статусу, вона дістає схвалення в усьому світі. Тут ми будемо діяти послідовно, додержуючись угод і домовленостей при суворому контролі.

Україна, як молода незалежна держава, бере активну участь у переговорних процесах і в рамках СНД, і з іншими державами світового співтовариства, твердо відстоюючи при цьому інтереси свого народу, додержуючись загальноприйнятих міжнародних принципів.

Ми не маємо територіальних претензій до жодної держави і не бачимо ворога в жодному народі. Україна готова до чесного, рівноправного співробітництва з усіма країнами, але водночас не приймає ніякого диктату, від кого б він не виходив.

Принаймні викликає подив, що цих елементарних істин не розуміють вищі військово-управлінські структури колишнього СРСР, в тому числі і керівництво ВМФ, яке постійно намагається нав'язувати нам свою позицію, своє бачення проблеми, не рахуючись з політикою Української держави. При цьому свідомо перекручується реальний стан справ, використовуються дезинформація і пряме залякування тих військовослужбовців, що прийняли присягу на вірність Україні, розпалюється шовіністичний психоз під прапором боротьби з націоналізмом. Це не вписується ні в які правові норми і є нічим іншим, як прямою неповагою нашої політики, нашої державності, права нашого народу самостійно розпоряджатися тим, що знаходиться на його землі.

Подібні безцеремонні дії не можуть залишатися без належного реагування. Вони висувають перед нами завдання зробити рішучі кроки по захисту інтересів нашого народу, військ, що знаходяться на території України, в тому числі і Чорноморського флоту.

Доля флоту, його людей нас турбує не менше, а незрівнянно більше, ніж піклувальників з керівництва ВМФ. Ми не можемо віддати її вирішення на відкуп адміралам, оскільки це проблема не військова, а державно-політична, яка може мати далекосяжні наслідки для долі миру. Нас дедалі більше й більше турбує спроба військових структур стати над незалежними державами, розв'язувати надзвичайно складні політичні питання шляхом диктату.

Вірю, що моряки-чорноморці розберуться в цих хитросплетіннях, інтригах, не піддадуться тискові, замисляться над тим, чи можуть адмірали знати інтереси моряків краще, ніж вони самі.

Матроси і солдати, сержанти і старшини, мічмани і прапорщики, офіцери, робітники і службовці флоту! Сім'ї чорноморців! Українська держава захищатиме вас, добиватиметься повного і безумовного виконання домовленостей у рамках СНД.

Україна матиме флот у складі своїх Збройних Сил. І матиме не стільки, скільки нам дозволять виділити адмірали, а стільки, скільки необхідно для достатнього і надійного захисту морських рубежів суверенної держави.

Прошу підтримати цю нашу позицію, виступити на захист справедливості.

При формуванні ВМС України ми строго додержуватимемось угод, підписаних главами держав у Мінську і Києві. Ми бачимо наш флот без'ядерним, але досить сильним для підтримання стабільності в цьому важливому регіоні.

Ми строго виконуватимемо прийнятий на Україні Закон «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців, які проходять службу на території України, і членів їх сімей», а також Угоду між державами — учасницями СНД про соціальні і правові гарантії військовослужбовців, осіб, звільнених з військової служби, і членів їх сімей.

Ми гарантуємо всім їм забезпечення належних умов для проходження військової служби, працевлаштування і нормального проживання. Вже сьогодні ми фінансуємо і фінансуватимемо із свого бюджету утримання всіх військ і сил, які розміщуються на території України, вживаємо необхідних заходів щодо поліпшення матеріального становища військових, в тому числі моряків.

Закликаю воїнів-чорноморців, усіх, хто пов'язав своє життя з Чорноморським флотом, Україною, у цей важкий час виявити витримку, розуміння і розважливість в ім'я будівництва нашої суверенної держави, її Збройних Сил, кращого життя народу України, власного майбутнього на гостинній українській землі.

Президент України
Л. КРАВЧУК.

НЕБЕЗПЕЧНІ ІНТРИГИ

Останнім часом обстановка навколо Чорноморського флоту помітно загострилась.

Керівництво ВМФ СНД, засоби масової інформації колишнього Союзу не турбуються про стабілізацію цієї обстановки, а навпаки, грубо втручаючись у внутрішні справи суверенної держави України, нагнітають її, зриваються на образливий тон, провокують політичне і соціальне невдоволення військовослужбовців.

Прикладом цього можуть слугувати два звернення командування ВМФ СНД до моряків Чорноморського флоту, робітників і службовців, підписані головнокомандуючим ВМФ СНД адміралом флоту Чернавіним та його першим заступником адміралом Капітанцем.

Командирам объединений, соединений и частей, начальникам управлений, отделов и служб флота

ОБРАЩЕНИЕ

командования ВМФ к военнослужащим, рабочим и служащим Черноморского флота

Товарищи матросы и солдаты, старшины и сержанты, мичманы и прапорщики, офицеры, адмиралы и генералы.

Товарищи рабочие и служащие флота.

За последнее время обстановка вокруг Черноморского флота резко обострилась. Возлагаемые надежды на совещания глав государств и правительств в городе Киеве 20 марта с. г. не оправдались. Решение о судьбе ЧФ перенесено на неопределенный срок. Все это вызывает тревогу и озабоченность у командования ВМФ и неуверенность у личного состава флота.

30.12.92 года на первой встрече глав государств и правительств СНГ было достигнуто принципиальное согласие по военно-морскому флоту, где он был отнесен в своей основе к стратегическим силам. На основании этого командованием ВМФ разработан ряд конструктивных предложений по формированию ВМС Украины, однако руководство МО Украины проигнорировало минской договоренностью и нашим предложением, забыв о том, что ЧФ находится на важнейшем стратегическом направлении и предназначен для защиты общих интересов СНГ, в том числе и Украины. Оно разработало собственный вариант состава ЧФ, входящего в стратегические силы СНГ, куда включены 9% общего состава ЧФ, 22% корабельного состава и 17% носителей ядерного оружия, т. е. 91% сил флота должен перейти ВМС Украины, что фактически равноценно гибели ЧФ.

Министерством обороны Украины преднамеренно передергиваются исторические факты. Лукавством и заигрыванием, раздачей различных посул и несостоятельных обещаний, запугиванием, угрозой дискриминации они пытаются навязать мысль личному составу, присягнувшему однажды на верность Отечеству, по сути изменить своей военной клятве и принять другую присягу. При этом нередко в средствах массовой информации со стороны отдельных должностных лиц и пронационалистических движений используются элементы лжи, обмана, шантажа и грубой фальсификации. Создается явное противодействие разумным предложениям командования ВМФ и флота, вносится дестабилизирующий фактор в многонациональные воинские коллективы.

Наша позиция такова:

1. ЧФ принадлежит всем государствам содружества и подчиняется только командованию ВМФ, как составной части ОВС СНГ.

2. Мы готовы оказать помощь Украине в создании собственного флота и выделить для этой цели 20—22% сил ЧФ.

3. Командование ВМФ исходит из того, что заявление украинской стороны о решении всех проблем социально-экономического и экологического характера в отношении ЧФ не состоятельны и не имеют под собой достаточных оснований. Если говорить о материальном обеспечении людей, то возможностей у СНГ гораздо больше, чем у одного отдельно взятого государства.

Я надеюсь, что черноморцы хорошо понимают значимость своего флота, поддерживают позицию командования ВМФ и в данной ситуации все воины, рабочие и служащие, члены их семей проявят выдержку, терпение, мудрость и благоразумие.

Выражаю уверенность, что в этой сложной обстановке личный состав ЧФ останется верен воинской присяге, традициям морского братства, флотской дружбы и товарищества, сделает все возможное для сохранения единства флота, приумножения его славных боевых и героических традиций во имя народа и Отечества.

В. ЧЕРНАВИН.
23.03.92 г.

г. Севастополь

КОМАНДУЮЩЕМУ ЧЕРНОМОРСКИМ ФЛОТОМ
№ 729 (353) КП

18—19.3.92 года в г. Киеве состоялась очередная рабочая встреча делегаций МО и экспертов военных комиссий государств по военным вопросам. На встрече вновь была подтверждена позиция Украинского руководства подчинить Черноморский флот по территориальному принципу.

Эта позиция большинством участников переговоров поддержки не получила и было высказано общее мнение участников о том, что ВМФ решает задачи в интересах государств Содружества и территориальный раздел не приемлем.

Вопрос о ЧФ будет снят с нем после принятия политического решения, так как позиция Украины привела переговоры в тупик.

В Киеве более четко определилась позиция в отношении СНГ. Вооруженные силы Украины не собираются решать задачи в интересах СНГ и входить в состав ОВС СНГ. В соответствии с Минским соглашением ЧФ является составной частью ОВС СНГ и наша позиция по формированию ВМС Украины остается прежней, исходя из возлагаемых задач, а не по территориальному принципу, т. е. выделение в состав ВМС Украины 20—22% корабельного состава флота.

ЧФ существует более 200 лет и создавался Россией для защиты своих интересов на Юге. В настоящее время флот продолжает решать возложенные на него задачи на Юго-Западном стратегическом направлении в интересах всех государств содружества.

Подчинение ЧФ Украине приведет не только к развалу самого флота, но и к нестабильности всей военно-политической обстановки в регионе, конфронтации причерноморских государств, России, Украины и Турции с непредсказуемыми последствиями. До настоящего времени ни одно подразделение флота в состав ВМС Украины не передавалось, а односторонние акты Украины незаконны. Поэтому ЧФ продолжает оставаться единым в составе ОВС СНГ и любые попытки его раздела до принятия политического решения должны пресекаться решительным образом.

Основные усилия командования всех уровней в создавшейся обстановке должны быть направлены на сохранение единства флота. Всякие измышления определенных националистических кругов, спекуляция на национальных чувствах личного состава, попытки ведения пропаганды на верность Украине должны получать соответствующую оценку и доводиться до личного состава.

Президентом России и Главным командованием вновь была подтверждена решимость отстоять единство ЧФ в составе ОВС СНГ. При этом в кратчайшее время решить все вопросы материального и других видов его обеспечения.

ТРЕБУЮ:

1. Неукоснительно выполнять всеми военнослужащими распоряжения и указания только Главного командования ОВС СНГ и командования ВМФ в целях сохранения ЧФ.

2. Принять решительные меры по недопущению и пресечению среди офицеров и личного состава агитации украинскими националистами, направленную на раскол воинских коллективов, создания на флоте нестабильной обстановки на межнациональной почве и против подчиненности.

3. Активизировать в средствах массовой агитации освещение истинной обстановки вокруг ЧФ, целей и задач украинских националистических кругов в отношении флота и к чему это приведет. Направить разъяснительную работу среди личного состава на повышение ответственности каждого офицера за судьбу флота.

4. К офицерам, мичманам и прапорщикам, создающим нездоровую обстановку в воинских коллективах, склонных к измене своему Отечеству и принятию присяги на верность Украине, принимать строгие меры воздействия вплоть до отстранения от занимаемой должности и увольнения со службы.

КАПИТАНЕЦ.
24.3.92 г.

Навмисне не вигадаєш

ПОЧИТАЄМО, ГА?

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Отже, розгортаю нещодавно «Литературную Россию» (№ 7 від 14 лютого 1992 р.) і надибую добірку віршів, якій передує глибоко аналітична, історико-літературознавча передмова досі мені невідомого, але віднетепер близького, майже рідного Григорія Пятова. І передмова (в сорок газетних рядків), і вірші вразили до тремтіння рук: філософська глибінь, неперевершене самовираження і автора «вступного слова», і ліричного героя, і здатність обох до узагальнень на рівні світових стандартів, і... Власне, почитайте бодай одного вірша (подаємо його в інтерпретації «Литературной России»), і ви самі все відчуєте й зрозумієте:

«Иуда я. Искарнот.
Меня рад видеть мой народ.
Улыбки, возгласы, гульба!
Вот-вот с ума сойдет толпа:
— Смотрите! Тот, кто смел Христа!
Целуйте и его в уста!
Виват герою!!! Слава! Гром!!!
Что с ними сделалось потом?
Ведь в диком раже в те же дни
Народ кричал: Распни! Распни!
И до рассвета был распятым
Иуда Понтием Пилатом».

То як? А це рядки з «передмови»: «І ось вістка з України: Президент Леонід Кравчук вирішив відбити хліб в і без того голодних поетів...». А тепер «врубились»? Так-так. Автор віршів, переконана «Литературная Россия», — наш Президент. Навіть фото його вмістила. Як кажуть, знай наших! Ось чому аж розпинають мене почуття гордині. Національні почуття.

А щодо співчутливо-інтернаціоналістських почуттів, то я на мить уявив таке: розгортаю, приміром, «Літературну Україну» і надибую вірші такої ж глибини, автором яких є Борис Єльцин. Мабуть, не витримав би, не переніс через страшну, чорну заздрість: їхній президент — талантище... Як би вчинив? Негайно ж до магазину будівельних матеріалів і навіть за фантастичну ціну придбав би здоровенний лист фанери, а на ньому власноручно найчорнішою фарбою метровими літерами вивів: «Ганьба! У президенти — поета!» І з ним — до Верховної Ради України. А за мною сотні, тисячі з такими ж вимогами...

До чого це веду? А до того, що подібні патріоти є і в Росії. А «Литературную Россию» читають тисячі. І не лише в Росії. І скрізь є свої президенти, які в поетиці ні бумбум. Уявляєте, яка може виникнути ланцюгова реакція? Це вам не тема «нафта—цукор», тут йдеться про значно серйозніші речі. Одного не можу второпати, як дали такого «маху» москвичі з їх висотами і широтами бачення і відчуття ситуації. Тішу себе лише тим, що вчинили вони так з найщиріших, братерських почуттів до нас, бо це відчуваю щоденно, переглядаючи «центральні» телепрограми та маститі видання періодики. Іноді якось аж незручно буває від отієї палкої любові до нас окремих авторів із зореносної.

Однак, якщо ретельніше проаналізувати позицію тих, хто ще зовсім недавно володів отими широтами і висотами бачення, то й їх можна зрозуміти. Спробуйте дивитися безвідривно в одну точку — починає мерехтіти в очах, а якщо ще дивитися згори вниз, та на якусь постійно сіру масу, на якісь Окраїни, то не те що мерехтіти буде — осліпнути можна. І не такого маху дати.

Але найприкріше не це. Колегам із зореносної співчуваю, а ось на своїх братів-українців гнів невтримний маю, бо якраз вони згасили в моїй душі погодливо-тривожні почуття, позбиткувалися над моєю національною гординею. Як з'ясувалося згодом, наш Президент, вельмишановний Леонід Макарович зовсім не поет і отих глибоко філософських і т. п. віршів не писав, а сотворив їх якийсь невідомий «бумагомарака», та й видрукував за його підписом на шпальтах львівської «Ратуші» 11 лютого 1991 року. А 8 червня того ж дев'яносто першого житомирська міська газета «Вільне слово» слово в слово передрукувала добірку з тим же авторством, лише втнула свою передмову, засвідчивши неабияку повагу до тодішнього Голови Верховної Ради України, а нині Президента. На «всесоюзну» читацьку орбіту добірку вивів, як пише «Литературная Россия», «профессиональный поэт, член Союза писателей Леонард Кондрашенко».

Ось така проста проза брудної поезії. І останнє. Хотілося б закінчити цю оповідь на тій же дещо полегшеній, пустотливій ноті, та не виходить, бо неприємні, гнітючі думки навіваються від позиції і діянь тих, хто написав «Іуда я...» (а йому видніше, хто він), і тих, хто не без певного умислу переклав і передрукував цей бруд. Бо тут насправді вже йдеться про національні мотиви, а ще про звичайнісіньку людську порядність.

Леонід УДОВЕНКО.
(Укрінформ).

Актуально

Тирасполь готується до боїв

30 березня на сесії Верховної Ради Придністровської республіки обговорювалося питання, як на заводах Лівобережжя налагодити виробництво зброї. Судячи з усього, у Тирасполі готуються до боїв.

31 березня у Кишиневі відбулося закрите засідання парламенту Молдови, на якому виступив Президент республіки. Він, зокрема, заявив, що більше не вірить російському керівництву, яке постійно наголошувало на своїй непричетності до прибуття у Придністров'я козачих формувань. Мірча Снєгур високо оцінив останні ініціативи України у питанні мирного вирішення конфлікту. Того ж дня у молдовській столиці відбулася перша зустріч експертів міністерств закордонних справ Молдови, Росії, України та Румунії.

Тим часом між обома конфліктуючими сторонами тривала перестрілка. У місті Бельци група молдовських поліцейських напала на одну з військових частин з метою захопити зброю. Атаку відбито. Поранено прапорщика частини і одного з нападників.

В останній день березня

до столиці Азербайджану прибула делегація НБСЄ. Під час переговорів з Головою Верховної Ради республіки Якубом Мамедовим досягнуто попередньої домовленості щодо проведення міжнародної конференції з мирного врегулювання карабаської кризи, а також відкриття у республіці представництва цієї міжнародної організації. Щодо перебування спостерігачів НБСЄ у зоні конфлікту, то, як заявив глава азербайджанського парламенту, вони зможуть відбути туди тільки після повернення до місць свого постійного проживання біженців-азербайджанців.

Як тріска в оці

З проханням посприяти скорішому виведенню військ колишнього СРСР з територій Прибалтійських держав звернувся до Західноєвропейського Союзу голова литовського держдепартаменту охорони краю Буткявічус. На його думку, військові частини СНД становлять у цих трьох республіках неконтрольовану й незалежну політичну силу, кроки якої неможливо передбачити.

Нетривким було затишшя

За повідомленнями вірменської сторони, у вівторок Степанакерт піддано масованому артилерійському обстрілу з боку Шуші. Поранено трьох чоловік. Зруйновано 10 будинків.

З Баку наш власний кореспондент передав учора, що вірменські сили атакували села Косалар та Гайбали Шушинського району. Відбиваючи напад, загинуло 6 чоловік, близько 90 поранено. Того ж дня місто Шуша обстріляно з установок «Град».

За повідомленнями наших власних кореспондентів, зарубіжних інформагентств та ІТАР — ТАРС.

ПРОТОКОЛ

Консультативного Совещания Председателей Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств

О разработке проекта Положения о Межпарламентской информационно-справочной службе

Председатели Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств, рассмотрев проекты Содружества Независимых Государств, рассмотрев проекты Положения о Межпарламентской информационно-справочной службе, представленные рабочими группами Верховных Советов Республики Беларусь, Республики Казахстан и Российской Федерации, отмечают многообразие подходов к решению данного вопроса.

Учитывая необходимость более скоординированных действий по разработке проекта Положения о Межпарламентской информационно-справочной службе, Председатели Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств согласились о проведении в течение месяца с момента подписания настоящего Протокола совещания специалистов в городе Алма-Ате для подготовки согласованного проекта Положения о Межпарламентской информационно-справочной службе.

Проект Положения внести на рассмотрение Консультативного Совещания Председателей Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств.

Совершено в городе Алма-Ате 27 марта 1992 года в одном экземпляре на государственных языках государств — участников Содружества Независимых Государств, Председатели Верховных Советов (Парламентов) которых подписали настоящий Протокол.

Подлинный экземпляр хранится в архиве Верховного Совета Республики Беларусь, который направит подписавшим его заверенную копию.

* * *

Протокол подписали представители Азербайджана, Армении, Беларуси, Казахстана, Кыргызстана, Российской Федерации, Таджикистана, Узбекистана, Украины.

РОЗЛУЧЕННЯ ПО-МОСКОВСЬКИ

Одним з найгостріших питань у процесі «розірвання шлюбу» між республіками колишнього СРСР нині є справедливий розподіл озброєння Радянської Армії. Якщо спробувати коротко викласти суть ситуації, що склалася на переговорах у Москві у питаннях розподілу озброєнь, які тривають ось уже третій місяць, то її можна охарактеризувати як відверте небажання російської делегації на рівних подолати існуючі на сьогодні між республіками розбіжності й у цілому чесно проводити свою політику щодо сусідів.

У питаннях розподілу озброєння між державами СНД є три головні аспекти: міжнародно-правовий, оборонний та економічний. Перший полягає в тому, що згідно з Договором про звичайні збройні сили в Європі, що був підписаний СРСР та ще 21 країною 19 листопада 1990 року в Парижі, суверенні держави Співдружності як правонаступники Радянського Союзу повинні через 40 місяців після введення в дію цього документа мати таку кількість звичайного озброєння та бойової техніки, котра не перевищує встановлений Договором рівень.

Його параметри такі: 1350 танків, 20 000 броньованих машин, 13 175 артилерійських одиниць, 5150 бойових літаків та 1500 ударних вертольотів. Наведений рівень містить також регіональні підрівні, які не дозволяють перевищувати конкретні квоти озброєння і бойової техніки на західних територіях України, Білорусі, Молдови, Прибалтики, Калінінградської та Санкт-Петербурзької областей.

Особливість ситуації полягає в тому, що, як наслідок недавнього протистояння Варшавського договору і НАТО, на території України та Білорусі нині перебуває приблизно половина бронетанкової та авіаційної техніки, розміщується в європейській частині колишнього СРСР. Поважаючи інтереси кожної зі сторін-учасниць і прагнучи з усіма вести переговори на чесній і рівноправній основі, українська делегація одразу ж як критерій розділу озброєння та бойової техніки, що дає можливість об'єктивно врахувати оборонні потреби всіх республік, запропонувала «узагальнений показник» за площею території держави, чисельністю населення і довжиною її кордонів.

Для Російської Федерації він становить 54,1 відсотка, України — 24,8, Білорусі — 6,6, Молдови — 2,3, Грузії — 3,8, Азербайджану — 4,3, Вірменії — 2,8, Казахстану — 4,3 відсотка.

Московська делегація з самого початку переговорів зайняла егоїстичну щодо інших учасників позицію. По танках, наприклад, вона запраівла 8800 одиниць, що становить 66,1 відсотка загальної договірної квоти. Це, звичайно, викликало різку незгоду представників інших держав СНД й об'єднало їх на переговорах проти Росії. В результаті її делегація змушена була зі «скрипом» поступитися своєю позицією. Як наслідок — поява в газеті «Известия» інтерв'ю з генералом армії К. Кобцем. Цікаво, що в ньому, висвітлюючи проблеми, які випливають для держав СНД з необхідності дотримання Паризького договору про звичайні збройні сили в Європі, російська сторона вже визнала запоновану нами методику «узагальненого показника» для ведення переговорів. Але навмисне чи випадково державний радник Російської Федерації з оборони занизив його для України з 24,8 до 21,8 відсотка. Відповідно й належна нашій республіці частка танків виявилася нижчою — тільки 2867 одиниць.

Росія, пропонуючи Україні на переговорах у березні дещо більше належних за «узагальненим показником» танків та броньованих машин (відповідно 27 та 25 відсотків), намагається значно ущемити нас у бойових літаках та ударних вертольотах (всього 19,5 та 13,3 відсотка). А це вже серйозно зачіпає наші оборонні інтереси. Адже, як стало ясно після війни в Перській затоці, авіація починає відігравати вирішальну роль у сучасному бою. Окрім того, і в економічному плані запропонований підхід шкідливий для України, бо вартість виробництва бойового літака й ударного вертольота набагато вища, ніж танка, БТРа чи БМП. А тому, звичайно ж, ми не погодимося на такий несправедливий варіант розподілу. Надто ущемляє він також інтереси Білорусі, Молдови, Азербайджану, Вірменії та Грузії.

Неконструктивна позиція російської делегації на переговорах виходить далеко за межі проблем розподілу озброєння та бойової техніки колишньої Радянської Армії. Вона трансформується у неправомірне бажання Москви прибрати до рук усі чотири військові флоти. І більше того, демонстраційний підхід негативно впливає на весь комплекс міждержавних відносин між Росією та іншими республіками СНД. А це, звичайно ж, не на користь зміцненню Співдружності.

**Вадим ГРЕЧАНІНОВ,
генерал-майор, начальник Центру оперативно-стратегічних досліджень Головного штабу Збройних Сил України.**

Коротко

ПЕРЕЙШЛИ ДО ПИСЬМЕННИКІВ

Чим і кому завинив Михайло Коцюбинський? Це питання хвилює громадськість Чернігова, адже тут невідомі особи облили фарбою пам'ятник на могилі письменника.

Ще один приклад безкультур'я? Чи імперська історія противників незалежної України? В усякому разі, є й такі. В Прилуках вони знову здійснили провокаційний акт — вночі знищили синьо-жовтий прапор, що висів над райвиконкомом.

Павло СЕРГЄЄВ.
Чернігів.

ЗА ГРИБАМИ ДО КІОСКУ

У торговельних кіосках вінницького підприємства «Центр» продаються свіжі шампіньйони. Виробництво цього делікатесного продукту без застосування міндобрив запозичено у румунів. Гроші, вкладені в створення матеріальної бази і навчання фахівців, уже повертаються «Центру». Тепер вінничани будь-якої пори року можуть ласувати грибами, які за калорійністю набагато перевершують м'ясо.

Валерій ЛАЗАРЕНКО.
Вінниця.

МОЇ АКЦІЇ — МІЙ ЗАВОД

Відразу 6000 власників замість одного — держави — з'явиться у кіровоградського заводу «Гідросила». Так вирішив колектив підприємства, перетворивши його в акціонерне товариство закритого типу. Кожен із працюючих може придбати акції вартістю 100 карбованців. Правда, закритим товариство буде лише три роки, після чого акції продаватимуться вільно. Президентом обрано директора заводу Гарія Бугреєва.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

Факт

ПЕРША І, МАБУТЬ, ОСТАННЯ

У Дніпропетровську завершуються роботи по введенню до ладу міської телефонної станції № 78, розрахованої на 10 тисяч абонентів. Її мережа протягнеться від вулиці Московської до автовокзалу. Три тисячі номерів буде встановлено на житлових масивах Комунар та Червоний Камінь.

АТС-78 — перша в місті електронна телефонна станція, збудована за ліцензією французької фірми «Алькатель» — і, мабуть, остання. В українському варіанті французьке обладнання працює погано — мікросхеми не витримують нашого клімату. З 29 електронних станцій, збудованих на Україні працює лише 11. А затрати на нову АТС удвічі перевищили її реальну вартість.

Інформ-«Собор».
Дніпропетровськ.

Знайомтесь: Представник Президента

«...І СЕЛА ВЕСЕЛІ»

Володимир Блаженчук народився на Волині 1945 року в багатодітній сім'ї. Рано залишився без батьків. Трудову діяльність розпочав у 14 літ, працював у колгоспі «Батьківщина» Локачинського району на різних роботах. Закінчив Горохівський сільськогосподарський технікум, Луцький педінститут імені Лесі Українки. Багато років працював на комсомольській роботі, пізніше — на партійній: в райкомі, міськкомі та обкомі партії. В квітні 1990 року обраний головою обласної Ради народних депутатів, а з грудня — і головою облвиконкому.

Одружений. У сім'ї — двоє синів-студентів. Його захоплення — книги. Точніше — поезія. Знає напам'ять майже весь «Кобзар» Тараса Шевченка.

— Володимире Івановичу, які проблеми, що є нині в області, вас найбільше хвилюють?

— Волинь повинна мати відроджене село. В області не перевелися люди, які люблять землю, вміють на ній господарювати. Просто їм треба в цьому допомогти. Наприклад, прокласти дороги з твердим покриттям, провести газ, централізоване водопостачання, опалення. На Волині 300 сіл, мешканці яких потребують найелементарніших побутових умов. Друга проблема — зупинити спад виробництва товарів народного споживання.

— Торкнувшись проблеми села, хотілося б почути вашу думку щодо страйку селян, який мав відбутися в ці дні.

— Я категорично проти страйку. Коли б він відбувся, то село Волині мало б збитків щоденно на 12 мільйонів карбованців. Селяни це добре розуміють, тож тих, хто закликав їх до страйку, вони не підтримали. Нині господарства області масово приступили до сівби.

— Традиційними є контакти багатьох господарств Волині з деякими фірмами прикордонних воєводств Польщі. Але останнім часом поповзли чутки, що ми більше вивозимо, ніж завозимо.

— Я так не думаю. Торік через спільні торговельні фірми з Волині до Польщі вивезено товарів, яких у нас, до речі, вистачало, на 18 мільйонів карбованців, а завезено на 86 мільйонів. Вважаю, що нам треба розширювати торгівлю з іноземними фірмами, створювати спільні підприємства. І я буду в цьому сприяти. Нині на Волині діє 7 спільних українсько-польських підприємств.

— Ваші перші розпорядження як Представника Президента?

— Відмінив талони на окреме торговельне обслуговування сільських і міських жителів. Тепер на Волині в цьому питанні всі рівні. Прийняв рішення про зміщення керівництва Національного банку України в області.

— Чи вірите, що на новій посаді зможете принести найбільшу користь?

— Хочеться вірити, але на все потрібний час. Старатимусь, щоб на зміну прийшли люди нової формації. Молоді, енергійні, ділові.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Луцьк.

Фото Миколи ЗІНЧУКА.

ДОВІРЧО З ДОВІР'ЯМ

Милосердя

Латиною цей вислів звучить як «Боно-Фіде» і дуже влучно відображає головний напрям роботи цього малого підприємства. Виробництво — поліграфічне, його друкована продукція незважаючи на повсюдне і надмірне підвищення цін, користується попитом від села Михайлівське на Сумщині до північних кордонів Молдови — доки сягає залізнична магістраль Південно-Західної залізниці, з якої, врешті, все й почалося.

— Цілком вірно, — підтверджує головний редактор підприємства **Петро Москаленко**. — Витоки МП — у шляховій газеті «Рабочее слово», яка за кілька років з малотиражної перетворилась на солідний друкований орган. Багато в чому успіх МП визначила вихідна концепція — мати успіх в ім'я милосердя. Недарма засновником став однойменний фонд, що діє під егідою адміністрації залізниць України. І, безперечно, запорукою успіху була творча невтомна праця власне колективу.

— Авжеж, вона справляє враження: у відрядженнях залюбки читаєш ваш журнал «Пасаж» (Супутник пасажира), запівніч у дочки забираєш газету «Тайнознание», друзі прохають дістати «Індоєвропу», де відстоюються права України перед світовим товариством...

— А про дещо ви, можливо, й не чули. Наприклад, про популярний україно-латинський словник або словник залізничних термінів, які готуються до друку у видавництві «Транспорт України», про серію українських народних казок про нечистого, про скарбницю мусульманської духовної літератури — «Махалі» і «Джелал», які одержали схвальний відгук у кримських татарів... Ми зобов'язані працювати із зиском, а відтак орієнтуватися на попит.

— Проте ж, дефіцит паперу...

— Дійсно, на жаль. Але беремо кредити, організуємо видавничу передплату, є у нас і свої комерційні таємниці, а головне — нас читають. Пояснили, щоправда, що в зв'язку з обмеженим тиражем і високими цінами на папір, гарантуємо передплату тільки тим читачам, хто внесе завдаткову вартість книги на розрахунковий рахунок видавництва № 609248 в Ленінському відділенні Промбудбанку м. Києва, МФО № 609248, а квитанцію про сплату надішле редакції на адресу: Лисенка, 6. Поставилися з розумінням.

— Мені здається, це реакція на взаємність.

— Авжеж. Адже в основі нашої діяльності — чуйність і милосердя. На оздоровлення дітей, що постраждали в зоні Чорнобиля ми перерахували 70 тисяч карбованців, в рамках довгострокової програми «Вітаміни — дітям» — 20 тисяч карбованців — тільки торік. І наша допомога не безіменна, а конкретна. В місті Щорсі, що на Чернігівщині, зняли з дотації спортивно-оздоровчий табір, інакше кажучи, він припинив своє існування, але ми перерахували на рахунок табору 24 тисячі карбованців — і тим його врятували. Більше місяця поневірялись в Міністерстві охорони здоров'я України за інвалідною коляскою — даремно, тоді кинули клич про допомогу через газету «Рабочее слово» — і люди відгукнулись. Так само зібрали потрібну валюту для лікування за кордоном чотирирічної Наталії Зайцевої, 28-річної Ольги Великодної, торік за рахунок МП спорядили в Прибалтику волейбольну команду з інвалідів України. Йдемо назустріч ми, йдуть назустріч нам. Довірчо — з довір'ям.

— Успіхів вам у цій надзвичайно важливій справі.

Сергій ВУСАТИЙ.

ЗАПРОСИВ ПОСОЛ БРИТАНІЇ

Щось новеньке

У столиці Росії відбулася презентація книги Кетлін Бертон Маррелл «Посольство Великобританії у Москві. Особняк Харитоненка». Серед гостей англійського представництва з цієї нагоди був і редактор тижневика «Панорама Сумщини». Тим самим організатори презентації висловили прихильність до журналістського колективу, який певною мірою сприяв автору книги у зібранні матеріалів про українського цукрозаводчика і багато робить для відновлення пам'яті про П. І. Харитоненка.

Англійців зацікавила ідея сумчан створити міжнародний фонд Харитоненків, який би займався вивченням і популяризацією підприємницької, благодійної та меценатської спадщини цієї родини. Виявили бажання взяти особисту участь у створенні фонду місіс Маррелл та її чоловік — міністр-радник посольства.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Суми.

Інцидент

БЕЗ ПОСТРІЛУ НЕ ОБ

Почувши у російських телепрограмах про
го інциденту, пов'язаного з перевезенням ві
межі України, звернулася за роз'ясненням до
генерал-майора юстиції Василя Мельничука.
Він повідомив, що на підставі відповід
командир в/ч 35798 майор Фадєєв передав
пітальний ремонт до спеціалізованого підпри
області. Та на спецпункті Ратному Волинсько
з радіостанцією був затриманий працівника
ник Назаров і майор Трунов, яким було дору
ти радіостанцію, не мали дозволу на перев
майна Міністерства оборони України. Вони
могу працівників міліції, тож «КамАЗ» руши
лька хвилин пролунали постріли. По колеса
ляли з автомата перший оперуповноважений
лейтенант міліції Лях і водій «Москвича» стар
Пашкевич. Було пробито п'ять коліс, люди не
Ведеться слідство, на якому прийнято до
ція справді потребувала ремонту в іншій об
не було відповідних документів, то де ан
неться на Україну? Як повідомила ві за
ситуації обидві сторони не змогли пред'яви
законних повноважень, бо працівники міліції
одязі.
О
Львів.

Пам'ять...

ДО РІЧНИЦІ ТРА

У 1992—1993 роках сповнюється сумна річниця голоду-геноциду в Україні. Вперше в історії маємо змогу всенародно вшанувати пам'ять близько восьми мільйонів загиблих українських селян.

Це питання обговорила ініціативна група у складі письменників, журналістів, істориків, діячів культури, а також очевидців трагедії, яка зібралася у товаристві «Українa». Вирішено розпочати організаційну роботу по створенню республіканського дослід-

ного центр
ду як одн
ду. Він бу
ти об'єдна
знали стра
ті, в дк
про ти
реси, зус
матися ви
тю.
Товарист
певнив йо
депутат
надасть гр
всіляк пі

Спорт

Футбо

«МАЛЬВИ» — «ПО

Короткоплинний чемпіонат не дає часу
ку. І ті клуби, які плідно попрацювали у
старту вийшли у лідери. Після поразки у
«Приладист» зумів витримати атаки «Десни
0:0 — дозволила мукачівцям зберегти за
от ще один лідер — «Чайка» — несподіва
«Сталі» 1:2.
Намагається триматися серед лідерів і
ля». Торік ця команда потрапила у утн
ще і саме її існування було під пит м.
фірма «Мальви». Вона профінансувала трен
ди (проходили на Закарпатті), потурбувала
з її допомогою до Хмельницького приїха
лісти — Кисера з Ташкента, Кулинич — з А
Муравський. Звичайно, все це посилило гру
чі з армійцями Києва подоляни вже у перш
перевагу голами Бордюга (22) та Лапідуса
бути ще більший та Кулинич на 40-й хвил
нальті. Правда, на 82-й хвилині граючий т
равський все ж таки провів ще один м'яч
забили на останній хвилині (Мизенко) — 3:
Здавалося, у «Поділля» справи підуть уг
ви» міська влада відмовилася віддавати
на якому грає команда. А без цього спо
займатися і футбольним клубом, бо оренд
ної відвідуваності зробить його банкрутом
Україні зникне цікава команда? Та ось і
дійшла приємна звістка: не все втрачено.
вернеться до цього питання. Будемо спод
шать позитивно і «Поділля» завдяки «Мал
затиме своїх прихильників.
У другій підгрупі перші перемоги здоб
команда «Шахтаря» з Донецька перемогл
ківську «Рось», павлоградський «Шахтар»
рець», а «Ворскла» — 2:0 — одного з лі
відзначилися Прокопенко (3) і Кривенко (2
Результати інших матчів у першій підгр
ліграфтехніка» — 2:0, «Верес» — «Дніпр
піст» — «Кристал» (Чортків) — 1:0. Друга
«Скала» — 1:1, «Вагонобудівник» — «Закар
— «Новатор» — 1:1.
У лідера першої підгрупи — «Приладис
у «Сталі» і «Поділля». У другій підгрупі
«Кристал» — 7 очок, по 6 — у «Хіміка»
Матчі шостого туру відбудуться 3 квітня.
Сер

ПОГОДА

2—3 квітня у західних областях України, 3 квітня також у північних місцями очікуються короткочасні дощі з грозами. На решті території — без опадів. Вітер південно-східний та південний, 5—12 метрів за секунду. 2 квітня у західних об-

ластях п
секунду,
рів за с
повітря
тепла, вн
ній част
0—2 гра
По Ки
вдень бе
но-східни
кунду. Т
дусів теп

...ик Президента

...ВЕСЕЛІ»

— Я так не думаю. Торік через спільні
...оговельні фірми з Волині до Польщі виве-
...о товарів, яких у нас, до речі, вистачало,
18 мільйонів карбованців, а завезено на
... мільйонів. Вважаю, що нам треба роз-
...рювати торгівлю з іноземними фірмами,
...орювати спільні підприємства. І я бу-
... в цьому сприяти. Нині на Волині діє 7
...льних українсько-польських підприємств.

— **Ваші перші розпорядження як Пре-**
...тавника Президента?

— Відмінив талони на окреме торговель-
... обслуговування сільських і міських жи-
...ів. Тепер на Волині в цьому питанні всі
...ні. Прийняв рішення про зміцнення ке-
...ництва Національного банку України в
...асті.

— **Чи віріте, що на новій посаді зможе-**
... принести найбільшу користь?

— Хочеться вірити, але на все потріб-
...й час. Старатимусь, щоб на зміну при-
...ли люди нової формації. Молоді, енергій-
... ділові.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Луцьк.

Фото Миколи ЗІНЧУКА.

...ДОВІР'ЯМ

... залізнич-
...уються до
... «Транс-
... серію ук-
...казок про
...бницю му-
...ої літе-
... «Джелал»,
...ьний від-
...арів... Ми
...ти із зис-
...уватися на

...т паперу...
...аль. Але
...рганізуємо
...у, є у нас
...таємниці, а
...оть. Пояс-
... в зв'язку
...ем і висо-
...р, гаранту-
...ки тим чи-
... завдаткову
...озрахунко-
...идавництва
...кому від-
...нку м. Ки-
..., а квитан-
...шле редак-
...нка, 6. По-
...ням.
... це реакція

— Авжеж. Адже в основі нашої діяльності — чуйність і милосердя. На оздоровлення дітей, що постраждали в зоні Чорнобиля ми перерахували 70 тисяч карбованців, в рамках довгострокової програми «Вітаміни — дітям» — 20 тисяч карбованців — тільки торік. І наша допомога не безіменна, а конкретна. В місті Щорсі, що на Чернігівщині, зняли з дотації спортивно-оздоровчий табір, інакше кажучи, він припинив своє існування, але ми перерахували на рахунок табору 24 тисячі карбованців — і тим його врятували. Більше місяця поневірялись в Міністерстві охорони здоров'я України за інвалідною коляскою — даремно, тоді кинули клич про допомогу через газету «Рабочее слово» — і люди відгукнулись. Так само зібрали потрібну валюту для лікування за кордоном чотирирічної Наталії Зайцевої, 28-річної Ольги Великодної, торік за рахунок МП спорядили в Прибалтику волейбольну команду з інвалідів України. Йдемо назустріч ми, йдуть назустріч нам. Довірчо — з довір'ям.

— **Успіхів вам у цій надзвичайно важливій справі.**

Сергій ВУСАТИЙ.

...ОЛ БРИТАНІЇ

...е

...певною мі-
...книги у зі-
...ро україн-
...ика і бага-
...овлення па-
...итоненка.
...авила ідея
...жнародний

фонд Харитоненків, який би займався вивченням і популяризацією підприємницької, благодійної та меценатської спадщини цієї родини. Виявили бажання взяти особисту участь у створенні фонду місіс Маррелл та її чоловік — міністр-радник посольства.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Суми.

Інцидент

БЕЗ ПОСТРІЛУ НЕ ОБІЙШЛОСЬ

Почувши у російських телепрограмах про кілька версій одного інциденту, пов'язаного з перевезенням військової техніки за межі України, звернулася за роз'ясненням до прокурора ПрикВО генерал-майора юстиції Василя Мельничука.

Він повідомив, що на підставі відповідної шифрограми командир в/ч 35798 майор Фадєєв передав радіостанцію на капітальний ремонт до спеціалізованого підприємства в Мінській області. Та на спецпункті Ратному Волинської області «КамАЗ» з радіостанцією був затриманий працівниками міліції. Полковник Назаров і майор Трунов, яким було доручено транспортувати радіостанцію, не мали дозволу на перевезення військового майна Міністерства оборони України. Вони проігнорували вимогу працівників міліції, тож «КамАЗ» рушив далі. А через кілька хвилин пролунали постріли. По колесах автомобіля стріляли з автомата перший оперуповноважений карного розшуку лейтенант міліції Лях і водій «Москвича» старший інспектор ДАІ Пашкевич. Було пробито п'ять коліс, люди не постраждали.

Ведеться слідство, на якому прийнято до уваги, що радіостанція справді потребувала ремонту в іншій області. Але оскільки не було відповідних документів, то де[illegible]антія, що [illegible] повернеться на Україну? Як повідомила ві[illegible]за прокур[illegible]а, в цій ситуації обидві сторони не змогли пред'явити одна [illegible]дній усіх законних повноважень, бо працівники міліції були у цивільному одязі.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Пам'ять...

ДО РІЧНИЦІ ТРАГЕДІЇ

У 1992—1993 роках сповнюється сумна річниця голоду-геноциду в Україні. Вперше в історії маємо змогу всенародно вшанувати пам'ять близько восьми мільйонів загиблих українських селян.

Це питання обговорила ініціативна група у складі письменників, журналістів, істориків, діячів культури, а також очевидців трагедії, яка зібралася у товаристві «Україна». Вирішено розпочати організаційну роботу по створенню республіканського дослідного центру з проблем голоду як одного з актів геноциду. Він буде, зокрема, сприяти об'єднанню людей, що зазнали страхіть голодної смерті, в[illegible]дкуванню м[illegible] жертв, про[illegible]ти міжнар[illegible] конгреси, зустрічі науковців, займатися видавничою діяльністю.

Товариство «Україна», як запевнив його голова, народний депутат України Іван Драч, надасть громадському центру всіляк[illegible] підтримку.

Кор. У[illegible]форм.

Спорт

Футбол. Перша ліга.

«МАЛЬВИ» — «ПОДІЛЛЮ»

Короткоплинний чемпіонат не дає часу командам на розкачку. І ті клуби, які плідно попрацювали у міжсезоння, прямо зі старту вийшли у лідери. Після поразки у Києві від динамівців «Приладист» зумів витримати атаки «Десни» на її полі. Нічия — 0:0 — дозволила мукачівцям зберегти за собою лідерство. А от ще один лідер — «Чайка» — несподівано вдома поступився «Сталі» 1:2.

Намагається триматися серед лідерів і хмельницьке «Поділля». Торік ця команда потрапила у [illegible]утне фінансов[illegible] становище і саме її існування було під пит[illegible]м. Та виручи[illegible] місцева фірма «Мальви». Вона профінансувала тренувальні збори команди (проходили на Закарпатті), потурбувалася про побут гравців, з її допомогою до Хмельницького приїхали досвідчені футболісти — Кисера з Ташкента, Кулинич — з Алма-Ати, повернувся й Муравський. Звичайно, все це посилило гру «Поділля». От і матчі з армійцями Києва подоляни вже у першому таймі довели свою перевагу голами Бордюга (22) та Лапідуса (29). Рахунок міг би бути ще більший та Кулинич на 40-й хвилині не реалізував пенальті. Правда, на 82-й хвилині граючий тренер «Поділля» Муравський все ж таки провів ще один м'яч. Гол престижу кияни забили на останній хвилині (Мизенко) — 3:1.

Здавалося, у «Поділля» справи підуть угору. Та фірмі «Мальви» міська влада відмовилася віддавати на утримання стадіон, на якому грає команда. А без цього спонсору невигідно буде займатися і футбольним клубом, бо оренда стадіону за незначної відвідуваності зробить його банкрутом. Невже через це на Україні зникне цікава команда? Та ось із Хмельницького надійшла приємна звістка: не все втрачено. Міськвиконком повернеться до цього питання. Будемо сподіватися, що його вирішать позитивно і «Поділля» завдяки «Мальвам» виживе і радуватиме своїх прихильників.

У другій підгрупі перші перемоги здобули аутсайдери. Друга команда «Шахтаря» з Донецька перемогла — 1:0 — білоцерківську «Рось», павлоградський «Шахтар» — 2:0 — «Чорноморець», а «Ворскла» — 2:0 — одного з лідерів — «Артанію». Тут відзначилися Прокопенко (3) і Кривенко (24).

Результати інших матчів у першій підгрупі: «Полісся» — «Поліграфтехніка» — 2:0, «Верес» — «Дніпро» — 3:0, «Автомобіліст» — «Кристал» (Чортків) — 1:0. Друга підгрупа: «Хімік» — «Скала» — 1:1, «Вагонобудівник» — «Закарпаття» — 1:0, «Колос» — «Новатор» — 1:1.

У лідера першої підгрупи — «Приладиста» — 7 очок, по 6 — у «Сталі» і «Поділля». У другій підгрупі лідирує херсонський «Кристал» — 7 очок, по 6 — у «Хіміка» та «Артанії».

Матчі шостого туру відбудуться 3 квітня.

Сергій ЯРОСЛАВОВ.

ПОГОДА

2—3 квітня у західних областях України, 3 квітня також у північних місцями очікуються короткочасні дощі з грозами. На решті території — без опадів. Вітер південно-східний та південний, 5—12 метрів за секунду, 2 квітня у західних областях пориви 15—20 метрів за секунду, у Карпатах до 30 метрів за секунду. Температура повітря вдень 10—17 градусів тепла, вночі 1—6 тепла. У східній частині України місцями 0—2 градуси морозу.

По Києву та області сьогодні вдень без опадів. Вітер південно-східний, 7—12 метрів за секунду. Температура 12—17 градусів тепла.

Експрес-новини

Президент США Буш зробив офіційну заяву про надання колишнім радянським республікам нового пакета економічної допомоги. Буш обнародував зміст пакета на прес-конференції. В рамках подання допомоги передбачається створення фонду стабілізації карбованця, в який США внесуть мільярд доларів. Серед інших ініціатив у програму допомоги введено скасування обмежень на надання позик колишнім радянським республікам і підтвердження зобов'язань Білого дому щодо гуманітарної допомоги на 645 мільйонів доларів.

* * *

Президент Чехо-Словаччини Гавел і Президент Росії Єльцин підписали договір про дружбу та співробітництво між двома країнами. Це є першою двосторонньою угодою між Чехо-Словаччиною і Росією. Гавел також підписав угоду про врегулювання матеріальних і фінансових питань, пов'язаних з виведенням колишніх радянських військ з Чехо-Словаччини.

* * *

У Брюсселі відновила роботу конференція з мирного врегулювання в Югославії, що відбувається під егідою ЄС. У ній беруть участь лідери всіх республік, що входять або входили до складу югославської федерації.

Тим часом у столиці Македонії відбулися демонстрації етнічних албанців. Понад 40 тисяч демонстрантів виступили за надання республіці більшої автономії. Представник албанського лідера в автономному краї Косово заявив, що регіон має здобути незалежність і зблизитися з Албанією.

* * *

Делегації Куби і Росії обговорюють можливості продовження постачання матеріалів для першої кубинської АЕС. Здійснення двомільярдного проекту на північному сході від Гавани розпочалося десять років тому за угодою з СРСР. Припинення радянської технічної допомоги примусило будівельників відкласти запланований на наступний рік запуск першого реактора АЕС. Після розпаду СРСР Москва припинила постачання субсидованої нафти на Кубу і відкликала всіх фахівців, що працювали на будівництві АЕС, де досі зайнято понад десять тисяч кубинців.

ПРИДНІС...
НЕ НАГІРНІ...

Останнім часом дедалі частіше по телебаченню, радіо, на сторінках газет з'являються тривожні зведення з Молдови. Все частіше Лівобережжя Дністра порівнюється з Нагірним Карабахом. Чи так це?

Тут ллється кров, і, здається, конфлікт ладен перерости в громадянську війну. Але порівняння все-таки неправомірні. Адже тут зіткнулися не два народи, а дві ідеології. Адже по обидва боки Дністра раніше мирно жили молдавани й росіяни, українці й болгари, гагаузи й євреї.

Втім, щоб зрозуміти причини сьогоднішніх подій, треба повернутися років на три назад. Коли в республіці почалося національне відродження. Правда, на мітингах, що збиралися в той час, у Кишиневі часто-густо звучали далеко не схвальні відгуки про представників інших національностей, які живуть тут століттями. Підлив масла у вогонь і Закон про мови, де державною було оголошено молдовську, російська ж стала мовою міжнаціонального спілкування. Саме тоді Тирасполь твердо сказав «ні». Але чому саме Тирасполь?

Так трапилося, що Молдова — аграрна республіка. Але на лівому березі зосереджена чимала кількість промислових підприємств. Індустріалізація почалася у 30-ті роки, коли Лівобережжя як автономія входило до складу України. Втім, тут будували не тільки заводи, тут «будували людину». Тому, коли відбулося возз'єднання республіки у 1944 році, саме лівий берег став прикладом, як треба жити й працювати.

Свого часу через Молдову пройшли такі «видатні діячі», як Брежнєв, Чер...

Точка зо...

ненко, Що...
ючись їхнім...
колишній ...
ЦК КП Мол...
чимало пр...
на цих зем...
нітратами. ...
зведеннями, ...
в рік зрост...
втрачалося ...
А тому, що...
ки в бюдже...
довжували ...
підприємств...
прибуток. ...
публіки не ...
віть те, щ...
не було, а ...
завозити. В...
кою, більш...
приємств ...
му березі ...
льки своїх ...
їх запрошу...

Але ось ...
вчі часи. ...
вого молдо...
цтва були ...
й непродум...
кожний кр...
располь

Але таку ...
кликали й ...
дністровсь...
Підписання...
призвело д...
дністров'я ...
ка. Досі н...
ня, хто ...
заки заявл...
слали отам...
— до речі, ...
ще не зня...
ської Армі...
їх сюди пр...
ча все це ...
гато прост...
дуючий 14...
Геннадія ...
нерал Юрі...
всім заяви...
ти не буду...
військових...

Актуал...

«Добрі сус...
не во...

Днями у Києві побувала група угорських парламентаріїв — членів партії «Спілка вільних демократів». Очолював делегацію заступник голови парламенту Алайош Дорнбах. Про мету свого візиту гості розповіли кореспондентові «Голосу України».

— **Ви назвали себе напівофіційною делегацією. Чому?**

— З одного боку, ми є членами парламенту, а з другого, репрезентуємо інтереси своєї партії. Ми приїхали для зондування грунту, на якому разом з демократичними силами України хотіли б спорудити міцний фундамент співпраці між нашими державами. Приїхали не з порожніми руками. В нашому «портфелі» — плани поліпшення економічних відносин, укладання банківських угод між Україною та Угорщиною, вкладання інвестицій в українську економіку, розширення співробітництва в галузі екології. Ці

плани ми ...
ти з на...
ми Украї...
керівникам...

— **Ви с...**
зентуєте ...
тії. В чом...
полягають...

— Спіл...
кратів — ...
ційна парт...
іншим, во...
вала» наш...
пада Гьон...
зараз де...
програму ...
льки ті п...
середньо ...
візиту. ...
економіки...
тизація. ...
очевидно, ...
рес і для...
нас багат...
лем. Крім...
сусіди.

— **До ...**
Закарпатт...
пактного ...

...лось

...ерсій одно-
техніки за
...ра ПрикВО
...ифрограми
...цію на ка-
... Мінській
...ті «КамАЗ»
...ії. Полков-
...энспортува-
...військового
...рували ви-
... через кі-
...обіля стрі-
...о розшуку
...іектор ДАІ
...кдали.
... радіостан-
...іе оскільки
... повер-
..., в цій
...одній усіх
...цивільному
...ЛЕНЧІ.

...дії

...пем голо-
...ів геноци-
...ма, сприя-
...ей, що за-
...дної смер-
... жертв,
... конг-
...овців, зай-
... діяльніс-
...на», як за-
... народний
...ан Драч,
...у центру
... форм.
...на ліга.

...ІЮ»

...іа розкач-
... прямо зі
...динамівців
.... Нічия —
...ерство. А
...поступився
...е «Поділ-
... станови-
... місцева
...ри коман-
...т гравців,
...ні футбо-
...вернувся й
... От і мат-
...вели свою
...ок міг би
...ізував пе-
...іілля» Му-
...жу кияни
...мі «Маль-
...я стадіон,
...ідно буде
...а незнач-
...рез це на
...ького на-
...ком по-
...його вирі-
...е і раду-
...ри. Друга
... білоцер-
... Чорномо-
...анію». Тут
...» — «По-
... Автомобі-
... Хімік» —
..., «Колос»
..., по 6 —
...рсонський

...АВОВ.

... метрів за
...о 30 мет-
...іпература
... градусів
...а. У схід-
... місцями
... сьогодні
...р півден-
...ів за се-
... —17 гра-

Експрес-новини

Президент США Буш зробив офіційну заяву про надання колишнім радянським республікам нового пакета економічної допомоги. Буш обнародував зміст пакета на прес-конференції. В рамках подання допомоги передбачається створення фонду стабілізації карбованця, в який США внесуть мільярд доларів. Серед інших ініціатив у програму допомоги введено скасування обмежень на надання позик колишнім радянським республікам і підтвердження зобов'язань Білого дому щодо гуманітарної допомоги на 645 мільйонів доларів.

* * *

Президент Чехо-Словаччини Гавел і Президент Росії Єльцин підписали договір про дружбу та співробітництво між двома країнами. Це є першою двосторонньою угодою між Чехо-Словаччиною і Росією. Гавел також підписав угоду про врегулювання матеріальних і фінансових питань, пов'язаних з виведенням колишніх радянських військ з Чехо-Словаччини.

* * *

У Брюсселі відновила роботу конференція з мирного врегулювання в Югославії, що відбувається під егідою ЄС. У ній беруть участь лідери всіх республік, що входять або входили до складу югославської федерації.

Тим часом у столиці Македонії відбулися демонстрації етнічних албанців. Понад 40 тисяч демонстрантів виступили за надання республіці більшої автономії. Представник албанського лідера в автономному краї Косово заявив, що регіон має здобути незалежність і зблизитися з Албанією.

* * *

Делегації Куби і Росії обговорюють можливості продовження постачання матеріалів для першої кубинської АЕС. Здійснення двомільярдного проекту на північному сході від Гавани розпочалося десять років тому за угодою з СРСР. Припинення радянської технічної допомоги примусило будівельників відкласти запланований на наступний рік запуск першого реактора АЕС. Після розпаду СРСР Москва припинила постачання субсидованої нафти на Кубу і відкликала всіх фахівців, що працювали на будівництві АЕС, де досі зайнято понад десять тисяч кубинців.

ПРИДНІСТРОВ'Я — НЕ НАГІРНИЙ КАРАБАХ

Точка зору

Останнім часом дедалі частіше по телебаченню, радіо, на сторінках газет з'являються тривожні зведення з Молдови. Все частіше Лівобережжя Дністра порівнюється з Нагірним Карабахом. Чи так це?

Тут ллється кров, і, здається, конфлікт ладен перерости в громадянську війну. Але порівняння все-таки неправомірні. Адже тут зіткнулися не два народи, а дві ідеології. Адже по обидва боки Дністра раніше мирно жили молдавани й росіяни, українці й болгари, гагаузи й євреї.

Втім, щоб зрозуміти причини сьогоднішніх подій, треба повернутися років на три назад. Коли в республіці почалося національне відродження. Правда, на мітингах, що збиралися в той час, у Кишиневі часто-густо звучали далеко не схвальні відгуки про представників інших національностей, які живуть тут століттями. Підлив масла у вогонь і Закон про мови, де державною було оголошено молдовську, російська ж стала мовою міжнаціонального спілкування. Саме тоді Тирасполь твердо сказав «ні». Але чому саме Тирасполь?

Так трапилося, що Молдова — аграрна республіка. Але на лівому березі зосереджена чимала кількість промислових підприємств. Індустріалізація почалася у 30-ті роки, коли Лівобережжя як автономія входило до складу України. Втім, тут будували не тільки заводи, тут «будували людину». Тому, коли відбулося возз'єднання республіки у 1944 році, саме лівий берег став прикладом, як треба жити й працювати.

Свого часу через Молдову пройшли такі «видатні діячі», як Брежнєв, Черненко, Щолоков. Користуючись їхнім заступництвом, колишній перший секретар ЦК КП Молдавії Іван Бодюл чимало проекспериментував на цих землях, отруюючи їх нітратами. За офіційними зведеннями, урожай з року в рік зростав, а насправді втрачалося більше половини. А тому, щоб закрити збитки в бюджеті Молдови, продовжували будувати нові підприємства, які й давали прибуток. Керівників республіки не бентежило навіть те, що сировини тут не було, а все доводилося завозити. Вірогідно, за звичкою, більшість нових підприємств будували на лівому березі Дністра. А оскільки своїх кадрів не було, їх запрошували.

Але ось настали перебудовчі часи. Перші кроки нового молдовського керівництва були часто поспішними й непродуманими, тому на кожний крок Кишинева Тирасполь відповідав «ні». Але таку саме реакцію викликали й пропозиції придністровського керівництва. Підписання мінських угод призвело до приїзду в Придністров'я козацького війська. Досі на настійні питання, хто його запросив, козаки заявляють, що їх прислали отамани. Останні ж — до речі, багато хто з них ще не зняли форму Радянської Армії — говорять, що їх сюди прислав народ. Хоча все це пояснюється набагато простіше. Новий командуючий 14-ю армією (місце Геннадія Яковлева посів генерал Юрій Неткачев) передовсім заявив, що його солдати не будуть брати участі у військових діях. Це викликало появу козацького війська. Котре оплачується, як відомо, на кошти російських заводів. І поки козаки в Тирасполі, там так само гордо майорітиме червоний прапор.

І хоча комуністична партія вже не при владі, та й Союз розпався, придністровська влада так само сподівається на Москву.

В одному з інтерв'ю перший заступник Голови Верховної Ради Придністровської республіки Олександр Караман заявив: «Ми так прив'язані до колишнього Союзу й Росії, що неможливо, щоб Москва не підтримала нас. 80—85 відсотків промислової продукції постачається в Росію. Тут працюють підприємства, яких немає ніде на території колишнього Союзу. За наявності такого економічного потенціалу не можна не одержати політичну підтримку».

— Придністров'я, — додав О. Караман, — хоче одержати від Росії та інших країн Співдружності незалежних держав гарантії того, що Молдова ніколи не об'єднається з Румунією.

Загрозою возз'єднання з Румунією придністровська влада вже давно лякає населення, хоча чудово розуміє, що сьогодні цього статися не може. Навіть представники Народного фронту на своєму третьому з'їзді констатували, що народ цього не хоче. Та й Президент Снєгур, за якого, до речі, голосували й на лівому березі, в одному з головних пунктів своєї передвиборної програми говорив про те, що возз'єднання з Румунією нині неможливе.

Олександр ТОНЯ.

Актуальне інтерв'ю

«Добрі сусіди за межу не воюють»

Днями у Києві побувала група угорських парламентаріїв — членів партії «Спілка вільних демократів». Очолював делегацію заступник голови парламенту Алайош Дорнбах. Про мету свого візиту гості розповіли кореспондентові «Голосу України».

— Ви назвали себе напівофіційною делегацією. Чому?

— З одного боку, ми є членами парламенту, а з другого, репрезентуємо інтереси своєї партії. Ми приїхали для зондування грунту, на якому разом з демократичними силами України хотіли б спорудити міцний фундамент співпраці між нашими державами. Приїхали не з порожніми руками. В нашому «портфелі» — плани поліпшення економічних відносин, укладання банківських угод між Україною та Угорщиною, вкладання інвестицій в українську економіку, розширення співробітництва в галузі екології. Ці плани ми й хочемо обговорити з народними депутатами України, спеціалістами, керівниками партій і рухів.

— Ви сказали, що репрезентуєте інтереси своєї партії. В чому конкретно вони полягають?

— Спілка вільних демократів — найбільша опозиційна партія Угорщини. Між іншим, вона саме «подарувала» нашого президента Арпада Гьонца. Ми не будемо зараз детально викладати програму партії, назвемо тільки ті питання, які безпосередньо стосуються нашого візиту. Це лібералізація економіки й широка приватизація. Коло цих питань, очевидно, становить інтерес і для України, адже в нас багато спільних проблем. Крім того, ми близькі сусіди.

— До речі, про сусідів. На Закарпатті, в районах компактного проживання угорців, досить активно мусується думка про приєднання цієї області до Угорщини. Чи має вона відгомін у вашій країні, зокрема, на офіційному рівні?

— Гадаємо, жоден серйозний державний діяч і не подумає ставити питання про перегляд кордонів. Нині це нонсенс. Що ж стосується нашої партії, то ми особливо палкі прихильники Хельсінкських угод. Так, ми виступаємо за встановлення найтісніших економічних і культурних зв'язків із Закарпаттям, але лише як з частиною України. Тут справді живе багато угорців, втім, як і в нас українців, але це не означає, що хтось повинен висловлювати войовничі претензії. Україна завжди може покладатися на наші добросусідські симпатії, а добрі сусіди за межу не воюють.

Розмову вела Людмила СТЕПАНЕНКО.

Власкори повідомляють

Алма-Ата

ТРЕМТИ, МАФІЄ!

Указ «Про заходи по посиленню боротьби з організованими формами злочинності й корупцією» підписав нещодавно Президент Казахстану Назарбаєв. Документом передбачено перетворення Міжрегіонального управління по боротьбі з організованою злочинністю у Головне управління по боротьбі з організованою злочинністю й корупцією Міністерства внутрішніх справ республіки. Крім того, віднині управління по боротьбі з корупцією і контрабандою республіканського КДБ теж повинно захищати суспільство від організованої злочинності, в тому числі й у зовнішньоекономічній сфері.

У цілому громадськість і фахівці схвалюють Указ. Проте сумнів викликає один дозвіл. Згідно з ним у республіці вирішено створити «позабюджетний фонд за рахунок 30-відсоткових відрахувань від суми відшкодованої державі шкоди, заподіяної злочинами, і коштів, які надходять від реалізації майна, повернутого у власність республіки на підставі вироків судів».

Також передбачено використовувати для розвитку матеріально-технічної бази спецорганів вилучені у злочинців автотранспорт, радіоелектронні засоби, звуко- й відеоапаратуру, електронно-обчислювальні пристрої, засоби оргтехніки. Виникає лише одне питання. Чи не слугуватимуть всі ці дозволи «командою» до необмеженої експропріації на користь правоохоронних органів?

Тетяна КОСТІНА.

Москва

ДЕ ПРАВДА, ДЕ СПРАВЕДЛИВІСТЬ?

Невдоволення російськими економічними реформами проявляють працівники бюджетних організацій Сахаліну. Скажімо, досвідчені лікарі, викладачі тут одержують по 800 карбованців на місяць, а прибиральниця на шахті — 1.800, секретар-друкарка на вугільному розрізі ще більше — 2.600.

Особливо не сподіваючись на допомогу уряду, інтелігенти регіону оголосили на 2 квітня попереджувальний страйк.

Володимир БАБЕНКО.

Точка зору

ОРІЄНТИР — ТРУДОВІ КОЛЕКТИВИ

СПРОБУЮ оцінити загальну ситуацію. Очевидно, що ми перебуваємо на етапі практичного здійснення повороту до капіталістичного суспільства. Цей поворот здійснюється в усіх сферах: політичній — шляхом усунення Рад як представницьких органів народовладдя, заміни їх вертикальною авторитарною структурою; економічній — наміром передати нагромаджений багатьма поколіннями капітал в руки причаєних давно та новостворених багатіїв; соціальній — перекладенням клопотів, пов'язаних з соціальним захистом населення, на плечі самого населення; духовній — спотворенням історії, пошуком нових ідеалів під виглядом відродження національної самосвідомості.

У цьому повороті є кілька особливостей. Одна з них полягає в тому, що власне соціалізму в нас і не було. Гадаю, ми ще матимемо можливість дати точне визначення тому ладу, який був у нас донедавна, який потрібно було змінити. Але чи в такий спосіб?

Інша особливість полягає в тому, що поворот здійснюється зусиллями людей, які забезпечували попередній устрій. В цьому проявляється не лише парадоксальність ситуації, а й доказ кризи суспільної моралі, її спотворення, котра виступає в поведінці багатьох людей, в їх готовності до відступництва.

Зверніть увагу, напруженість політичного протистояння сьогодні помітна не стільки в суті, не стільки між опонентами, як у формі, в намаганні довести і свою придатність новій справі, остраху бути запідозреним в консерватизмі. Гризуться «свої» із «своїми» за право вважатися прогресивними. Ефект «павуків у банці» проявляється по обидва боки недавніх барикад. Про барикади уже й забуто. Головна турбота — вкусити раніше і тим піднестися, зміцнитися, закріпитися. Ганебна, треба визнати, картина. Лукавство попередньої ідеології визріло отруйним урожаєм.

Та найхарактернішою, здається, ознакою періоду можна вважати те, що політичні сили, котрі опонують нам, знайшли в собі готових помічників серед нинішніх бюрократів усіх рівнів, господарників, недавніх партійних секретарів, депутатів, так би мовити, еліти суспільства. Напевне тому, що якраз еліти, котра боїться втратити свою «нішу» в ієрархії посад, своє місце біля корита. А якщо й втратити, то хоч подовше затриматися.

Зміна владних структур незабаром ще яскравіше висвітлить кожну людину. Нам потрібно бути пильними, бо ми й самі винні, що в такому оточенні живемо, і нам це суспільство доведеться переробляти.

Недавно, як ви знаєте, відбулося перше засідання «круглого столу» в Президента. Його проведення засвідчило, що партій в нас багато, різних — не дуже. Сказати, що «стіл» стане каталізатором консолідації громадськості — передчасно хоч ми і сприяли б такій його ролі. Та навіть, якщо він буде ширмою для влади, ми сідатимемо за нього. Бо це — канал інформації.

«Круглий стіл», збори Руху, практичні дії Президента підтверджують, що він справді покладається на Рух, сподіваючись знайти в ньому підтримку для себе, використати його вплив для задуманих реформацій. Мабуть, не варто вдаватися до аналізу мотивів такої його позиції. Час для того ще буде, хоч саме по собі це не дуже важливо.

Важливо, що, може, вкрай рідко, а то й унікально для світової історії: керівник держави прийшов до влади, опираючись на більшість населення, на вплив забороненої ним же політичної партії, всупереч явно вираженій протидії меншості населення і, прийшовши до влади, з'єднався зі своїми опонентами. Стало б зрозуміло, якби це була спроба об'єднати суспільство. Проте його теза про здатність Руху для цього помилкова. Врешті, станеться так, що владою своєю він виражатиме волю, реалізуватиме наміри меншості проти більшості населення. Така політика навряд чи перспективна для Президента, навряд чи корисна для держави і народу.

Малоперспективність такої позиції підтверджена і зборами Руху. Так, це справді ще впливова політична сила. Але вона настільки неоднорідна, настільки готова до розколу (і за елітарною ознакою також), що спиратися на неї ризиковано. А головне — Рух створювався для функції «проти» — не «за». Він готувався для того, щоб руйнувати. В тому лише напрямі він і має єдність. Будувати ж він не здатний: ні програми, ні найближчих планів, ні ідей, ні кадрів. Таким чином, поєднання реальної влади з політичною силою, зорієнтованою на руйнування, напевне, не приведе до успіху. Хотілося б, щоб Президент скоріше сам дійшов такого висновку.

Рух радикалізується. З цієї причини теж він втрачає єдність. Від радикалів намагаються відмежуватись ті, хто вважає себе конструктивно мислячими. Доказом тому — фактична самоліквідація Народної Ради у парламенті республіки, створення об'єднання «Нова Україна».

Чи матиме перспективу це об'єднання, засвідчить час. Нас же воно цікавить тому, що це перша спроба самостійної дії тих, хто називає себе здатною до конструктивності політичною структурою. Все, що ми спостерігали раніше, було реалізацією грунтовного плану, розробленого, всебічно профінансованого головним чином з-за кордону. Цей план спрямовувався на руйнування того, що було. План виконано достроково. Далі, з'ясовується, плану немає. Чорноволове «Що далі»? стосується власне долі Руху, але державі в цілому від того ні тепліше, ні холодніше.

У сказаному раніше криється відповідь і на питання: чому ми («ми» — як узагальнення) весь час програємо Рухові? По-перше, не програвали. Він вичерпував свій потенціал ще до серпневих подій, але одержав «подарунок» у вигляді ГКЧП з рук Горбачова і Єльцина, котрі простимулювали вибір народом незалежності. Тепер же Рух, причаївшись у вересні—листопаді, щоб не «сполохати» населення перед референдумом, намагається у свій актив перебрати його результати, віднести собі в заслугу єдність України, безкровність змін тощо. Хоч конкретні дії лідерів Руху та його прихильників після 1 грудня якраз протилежні інтересам України. Досить для підтвердження такого висновку проаналізувати акції довкола армії і флоту, впровадження символіки, вояж Хмари до Криму та ін.

По-друге, Рух (і все, що біля нього) діяв за згаданим уже планом. А проти плану ефективним може бути інший, хай і недосконалий. Його ж не було.

Тепер же позиції вирівнюються на... безплановості, особливо щодо економічної реформи. Саме тут і складається виграшна для нас ситуація, якщо не зволікатимемо. Бо економіка — наша сфера. Це умова соціального захисту і соціальної справедливості — опора наших лозунгів та мети. Це наша соціальна база, наші кадри. Не скористатися цим — гріх, неприпустима помилка. Тим більше, що економіка — поле боротьби ідей, планів, практичних кроків, які не потребують якогось надто громіздкого організаційного забезпечення. Пропонуй, переконуй — агітуй за себе результатами.

Тому найважливіша вимога для нас, соціалістів, — працювати в трудових колективах. Пояснити і допомогти в організації захисту інтересів трудових колективів, а через них — і всього населення.

Йдеться найперше про участь колективів у приватизації своїх підприємств. Треба допомогти їм у складанні заявок на приватизацію, передбачити вплив представників колективів у комісіях, що контролюватимуть хід роздержавлення. Не можна дозволити, щоб під оманливим добродійством сертифікації великі «наперсточники», захищені бюрократичним апаратом, лишили в дурнях і мільйони людей, і колективи, що працею створювали своє виробництво, національне багатство.

Тим, хто наївно бажає розбагатіти, тим, хто сподівається на спокутуванні в такий спосіб боргу держави перед народом, слід ще раз нагадати істину про те, що в азартних іграх держава ніколи не програвала. Тому-то й складається потреба в загалом іншої спрямованості законів знайти нішу для захисту прав трудового колективу. Буде так, буде ефективно працювати виробництво — буде з чого зміцнювати бюджет, формувати соціальні фонди, насичувати товарами ринок.

Подібна ситуація і для селян. Розтривоженим резервним фондом земель, їм потрібно пояснити, що в колективних господарств земля не забирається. Що та її частка, котра сьогодні перебуває в постійному користуванні господарств, у них же і залишається. Більше того, 85 відсотків її передається в колективну власність.

Так записано. Та в Кодексі є щілини для всіляких спекуляцій. З них визирають уже наближені до влади користолюбці, щоб прихопити кращі клапті землі: поближче, де краща, де меліорована, де згодом матиме великий попит. І собі, і родичам, і за хабарі...

Даючи можливість захистити свій добробут городянам, створюючи умови для фермерства, слід не допустити розбазарювання землі, її запустіння. Маємо знати, що проблема села — це проблема держави. Що форми господарювання, форми власності — важливо. Та вирішальне значення має ставлення держави до селянства. Якщо воно буде таким, як у Франції (скористаємося реплікою з парламентської дискусії), тоді і земля вивільниться, і всі форми покажуть себе в повній силі.

«Доброзичливці» з колишніх комуністів, що переметнулися до інших партій, на всі заставки лають соціалістів, шукаючи серед них ворогів України. Те, що таким чином вони хочуть урівноважити себе, знайти виправдання своєму екстремізму, зрозуміло. Та вигідність ситуації якраз у тому, що наша позиція виходить з життєвих інтересів переважної більшості населення. Отже, ті, що борються проти нас, розкривають свої наміри. Вони відстоюють інтереси трьох-п'яти відсотків населення, що збирається погріти руки на приватизації, розвалі колгоспів, відстороненні держави від регулювання економіки і в тому разі розгулі монополізму, суцільних дефіцитів, катастрофічної інфляції. Отже, вони борються проти народу!

Заволодівши з допомогою керівництва республіки та областей (і на основі дармових коштів) засобами масової інформації, наші суперники, шельмуючи нас, роблять добре діло: вони доводять, що бояться нас. Бояться тому, що соціалісти — фактично єдина організація, спроможна сказати правду про те, що діється довкола. Цією місією ми можемо гордитися, але й мусимо керуватися потребою її здійснення.

На зборах Руху та за «круглим столом» точилося багато розмов з приводу опозиції Президенту та співвідношення пріоритетів прав людини і держави. В устах І. Драча, М. Гориня, М. Поровського... ці теми звучали по-різному, єднаючись при тому проти позиції соціалістів. Дивного в підігріванні цих тем немає. Так завжди буває: коли ідея вичерпується, її місце займає демагогія. Голосно говорять, щоб не здогадалися, що сказати нічого. Адже ми ніколи права громадянина України не абсолютизували, відриваючи їх від інтересів держави. Навпаки, задаючись пріоритетом цих прав, вважаємо необхідним, щоб усі державотворчі кроки передбачали гарантії прав людини. Які ж тут суперечності?

Тому вкотре пропонуємо прийняти ще до Конституції Декларацію прав громадянина України. Щоб сама Конституція, нові закони та їх втілення мали перед собою орієнтир — конкретну людину.

Здавалось би, заперечувати такій пропозиції нічим. Та не всім вона, як видно, до вподоби. Бо як тоді пояснити роль держави, котра продумано готує масове безробіття, органи якої нехтують вимогою парламенту про працевлаштування людей, діяльність яких до того ж припинена незаконно? Як пояснити потурання молодчикам, що фашиствують в «українському П'ємонті» та в столиці? Як не бачити їх планомірну підготовку: навчених, найнятих, екіпірованих?

А щодо опозиції... Ця тема чомусь і Президента зацікавила. Вона, вважаю, передчасна. У всякому разі соціалістів вона поки що не стосується.

Певна річ, Президентові сьогодні, мабуть, найважче. Його перші 100 днів позначені зусиллями в творенні держави, в зміцненні своєї влади. Так, напевне, і має бути. Та чимдалі стає видніше, що в його «команді» не вистачає розважливих політиків, котрі б стримували міждержавні, в межах СНД, конфлікти. Бо занадто багато часу втрачено. Бо оточують Президента радники, що в тому і винні. А лихо близько. Спалахує вже хата найближчого сусіда. Загасити пожежу вдасться тільки гуртом. Не зробимо цього — залишимося сам на сам з бідою.

Не вистачає і економістів, здатних запропонувати йому чи підтримати його цілісну ефективну програму економічної реформи.

Слід визнати, що, маючи з опонентами однакові стартові умови для відстоювання своїх підходів в реформуванні економіки, ми поступаємося активністю в інших сферах суспільного життя. Оскільки в «плюралістично» настроєних засобах масової інформації нам нелегко сподіватися на підтримку, слід розраховувати в першу чергу на живе слово. Потреба в ньому є.

Розгорнувся масований наступ на формування (переформування) світогляду людей. Дивно, що багато журналістів, працівників культури ніби не помічають згубності, тяжких наслідків такого наступу.

Спроби переінакшити історію, однозначно реабілітувати членів УПА, ліквідація музеїв і пам'ятників, перейменування вулиць стало не лише звичним явищем. За ним простежується уважне око координатора. Мовчать люди? Давайте ще «додамо».

Додають. Уже готується «реекспозиція» музею Вітчизняної війни в Києві.

Очевидці свідчать, що в ній не вистачає місця генералові Ватутіну, багатьом битвам найтяжчої війни на нашій території. А музей же створювався саме для пам'яті про подвиг народу, армії, солдати якої не питали один одного про національність.

Невже таке можна витравити із свідомості? Невже не здригнулася рука в чиновника, що затверджував план «реекспозиції»?

Не випадково, мабуть, так інтенсивно ведеться наступ на структури організацій «Знання», спроби замінити їх політизованою «Просвітою». Політизується церква, вже проступає кров через досвідчено скеровані релігійні чвари. Все це робиться в ім'я «історичної правди». Безперечно, настав час активно входити в політичну боротьбу за утвердження в суспільній свідомості правдивої інформації про історію України.

Ми стоїмо за єдність незалежних держав, їх корисне сусідство, взаємодію. Її сьогодні найбільше не вистачає. Наші труднощі, спад виробництва, безробіття, загалом безладдя грунтуються на порушенні контактів, в першу чергу, господарських зв'язків. Їх потрібно поновлювати. Той, хто не розуміє цього, хто шкодить їх налагодженню, якраз і є ворогом України, її державності, її багатостраждального народу.

Олександр МОРОЗ,
народний депутат України, голова Політради Соціалістичної партії України.

ПОСМІШКА ПЕРЕД БЕЗРОБІТТЯМ

Працівниця миколаївського виробничого об'єднання «Інгул» Світлана Титова святкує день народження. Тому й посмішка, тому й оточили її колеги з вітаннями. Та бринить в цій радості й тривожна нота. На робочі місця їм не треба поспішати — в укладанні угод з підприємствами Росії відмовлено, не постачаються навіть найнеобхідніші матеріали.

Отже, продукцію майже п'яти тисяч найменувань не виготовлять, а це означає, що й багато підприємств колишнього Союзу, в свою чергу, простоюватимуть. Люди не зможуть купити портативний радіоприймач, електромеханічний автомобільний пристрій проти викрадення, індикатор радіаційного фону. Все це виробляється (вироблялося?) на «Інгулі»...

Тож, незважаючи на свято, Світлана Титова разом з усім трудовим колективом змушена звернутися до двох президентів — Л. Кравчука і Б. Єльцина з попередженням: «Якщо не буде вжито негайних заходів для поліпшення ситуації, то без роботи можуть опинитися тисячі і тисячі людей». І не тільки на ВО «Інгул».

Фото Олександра КРЕМКА.

НЕ ТРЕБА НАМ ГАЗУ ТУРКМЕНСЬКОГО?..

Компетентна думка

Сьогодні потреби нашої держави на природний газ за рахунок місцевих джерел задовольняються лише на 20 відсотків. До того ж і видобуток його постійно знижується. Де вихід! Закуповувати газ за межами України! Пропозиції є. Але нерідко вони мають характер диктату, як, приміром, з боку Туркменії. Тож і постає питання, а чи можна збільшити видобуток газу на Україні! Виявляється, можна.

Аналіз стану розвіданих запасів українського газу свідчить про перспективність розвитку газовидобувної промисловості, причому без значних капіталовкладень. Нинішня її забезпеченість розвіданими запасами перевищує 40 років. Не чіпаючи технологічний бік, який багато в чому визначає величину цього показника, все ж слід сказати, що за нинішніх умов гострого дефіциту газу це неприпустима розкіш. Адже більш як 30 відсотків газових родовищ не працюють, на видобуток: одні в стані розвідки, інші законсервовані. А чому б їх не освоювати? Маючи широку мережу газопроводів різноманітного діаметру,а також за близької відстані до споживачів це можна зробити досить швидко.

Дещо розширю свої міркування. Нині на балансі геологорозвідувального підприємства «Полтаванафтогазгеологія» є 57 родовищ різної готовності до промислового освоєння, і лише на чотирнадцяти з них ведеться видобуток, частка якого в загальному обсязі не перевищує чотирьох відсотків. Разом з тим, підготовлені до освоєння запаси цих родовищ, дають змогу навіть за найобережніших оцінок збільшити видобуток газу не менше як утричі. Не спрощуючи проблеми, адже вона пов'язана і з фінансовими, і з матеріальними ресурсами, скажу, що з освоєнням слід поквапитись.

І розпочати його необхідно з освоєння законсервованих свердловин. Адже лише на нашому підприємстві їх простоює 85, сумарною добовою потужністю більш як 10 мільйонів кубометрів. Отже, за рік країна мала б додатково не менш як 3,5 мільярда кубометрів газу. Та ще й газовий конденсат — сировину для виробництва бензину й дизельного пального. Помножте цю цифру на ціну, яку запросила Туркменія (1600 крб. за 1000 м³) або міжнародну (85 доларів за 1000 м³) та додайте вартість 700 тисяч тонн попутного конденсату по ціні більш як 100 доларів за тонну і стане зрозумілим, що є над чим працювати.

Геологорозвідувальні роботи на виявлення родовищ газу й нафти показують, що надра України ще досить багаті на них, щоб збільшити їх видобуток. Наведу лише один приклад. У 1990 році Український державний геологорозвідувальний інститут провів економічну оцінку ресурсів і виявилося, що Дніпропетровсько - Донецька нафтогазоносна провінція за економічним ефектом поступається лише знаменитій Західно-Сибірській. Тільки наше підприємство щороку відкриває три-п'ять нових родовищ, тим самим компенсуючи до 70 відсотків видобувних газу й нафти. Ефективність нашої праці була б ще вища, але на практиці геологи нерідко зустрічають нерозуміння з боку місцевої влади. Зокрема, при відведенні земель у тимчасове користування. Та це й зрозуміло. Адже ні колгосп, ні сільрада жодних вигод (крім зайвих клопотів) від того не мають. А коли б здійснювати відрахування у місцевий бюджет від реалізації газу чи нафти, видобутих з їхніх земель, то й ставлення до нас було б інше. Втім, це вже тема для іншої розмови.

Микола ЗЮЗЬКЕВИЧ,
головний геолог державного геологорозвідувального підприємства «Полтаванафтогазгеологія», депутат обласної Ради народних депутатів.
Полтава.

ПУСТИЛИ ЦАПА НА ГОРОД...

Не доручали, але «...не могли стояти осторонь!..»

31 січня 1992 року Президент України видав Указ «Про комерціалізацію державної торгівлі і громадського харчування». Іншими словами, про надання банківського рахунку і самостійності кожному магазинчику чи їдальні. Метою цього Указу, як зазначено в методичних рекомендаціях за підписом віце-прем'єр-міністра України О. Слєпічева, є «...реалізація Основних напрямів економічної політики України в умовах незалежності, розвитку конкуренції у сфері торгівлі і громадського харчування». Виконати таке завдання доручено облвиконкомам, а стежить за виконанням Указу не хто інший, як Міністерство торгівлі України.

Незважючи на те, що Мінторг як такий вже скасовано і йдеться про його ліквідацію, експерти з торговельної системи наполягають на тому, що до 1 травня 1992 року (тоді повноваження міністерства втрачають силу) відомство на чолі з міністром В. Тимофєєвим ще встигне наламати дров. У який спосіб?

Скажімо, 20 лютого 1992 року по міністерству було видано наказ, яким приписано погоджувати кандидатури на посади керівників торговельних підприємств і об'єднань у виконкомах... Отже, кадрова політика знову в центрі уваги: без дозволу нікого не призначати! Щоправда, рекомендаціям віце-прем'єра цей наказ суперечить, проте головної мети — видимості активності — досягнуто.

«Ми,— розповідає заступник міністра торгівлі В. Чайковський, керівник мінторгівської комісії з комерціалізації (!),— провели стільки-то нарад, стільки-то семінарів, але справа поки що з місця не зрушила...». Головна причина такого застою, на думку Володимира Сергійовича, це передусім недосконале податкове законодавство. Переважна більшість підприємств торгівлі і громадського харчування з початку року працює збитково — тож не дивно, що їм не хочеться комерціалізуватися, міркує він...

Проте було б дивно, якби було інакше. Міністерство, яке уособлює розподільчу систему, має цю систему руйнувати?! Тобто рубати сук, на якому сидить? Тож вони і роблять вигляд, що рубають: спромоглися за місяць, що минув після видання Указу Президента, розіслати по облвиконкомах аркушики із запитаннями на кшталт: «На скільки відсотків у вашій області виконано Указ?» А з облвиконкомів відповідають: «На десять відсотків!» (Дніпропетровськ) або «На п'ять з половиною!» (Запоріжжя). Чому ці відсотки такі малі — відомо. Адже методичні рекомендації наполягають на тому, що «...торги, тресті, об'єднання, фірми й аналогічні їм організації та підприємства державної торгівлі й громадського харчування звільняються від виконання функцій управління щодо новостворених підприємств». Проте сукупність торгів і трестів — це Міністерство торгівлі. І у своїй агонії воно не прагне позбутися управлінських функцій. Ще хай трошки, та покерувати... Тим більше що частина функцій Мінторгу відійде до створюваного Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі. Ясна річ, разом із деякими працівниками...

Тож і шукає В. Чайковський не шляхів виконання Указу, а причин, з яких цей Указ не може бути виконаний. І порівнює наше податкове законодавство з російським: бачите, мовляв, чому в них уже вся торгівля комерціалізована!.. Проте, хоча в Росії податки й справді дещо ліберальніші за українські, але й там торгівля й громадське харчування зубожіють чи зубожіли. Тому комерціалізацію і вважають запорукою майбутнього процвітання, а не процвітання — передумовою комерціалізації.

Отже, сьогодні своє головне завдання чиновники міністерства вбачають у тому, щоб добитися скасування 25-відсоткового бар'єру торгової надбавки і замінити його на обмеження рівня рентабельності (пропонується вісім відсотків). Ясно, що виробничі витрати торгівлі не можна порівняти з витратами підприємств, які постачають продукцію (граничний рівень рентабельності для них — від 10 до 30 відсотків). Таким чином, під прикриттям розмов про те, що тарифи за електроенергію, транспорт і т. ін. різко підскочили (вони підскочили для всіх!), торгівля на чолі зі своїм штабом — Мінторгом — знову паразитуватиме на праці інших. Звичайно, для цього треба запобігти приватизації магазинів і їдалень (передумовою для якої є комерціалізація), з чим відомство успішно справляється. Згадайте інформацію з областей: 10 відсотків, 5,5 відсотка...

А тим часом у Росії комерціалізацію дійсно вже проведено — тож з кого питати за наше відставання? Хто управляв галуззю?

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Cito!

ДОЧЕКАЛАСЯ «ШВИДКА» ДОПОМОГИ

Нарешті в обласному центрі заселено нове адміністративне приміщення, яке будувалося понад 10 років для колишнього обкому партії та облвиконкому і викликало чимало нарікань вінничан. Його новоселами стали відділи та управління облвиконкому, управління служби побуту та ще кілька організацій.

Заселення «довгобуду» дозволило зміцнити матеріально-технічну базу закладів охорони здоров'я. Зокрема, триповерховий будинок по вулиці Котовського площею понад 2,5 тисячі квадратних метрів віддано під поліклініку 1-ї міської лікарні. Чотириповерхове приміщення Ленінського райвиконкому — під дитячу поліклініку. Двоповерхове приміщення по вулиці Пархоменка, в найвіддаленішому районі, також — під медичний заклад. Будівлю гаража колишнього обкому з парком безплатно отримала станція швидкої допомоги.

Віктор КАРАУШ.

Вінниця.

ПРИНАДА — ДЛЯ КОГО?

Кукурудзяні пластівці — у непродовольчому магазині?! Дорослу людину це б, може, й навело на сумніви щодо призначення товару. А діти купили — і... Тяжкі були б наслідки, якби на незвичну упаковку не звернули увагу вчителі. Прочитали інструкцію й негайно викликали медиків. «Пластівці» виявилися принадою для щурів, виготовленою Іжевським кооперативом «Биопан». Принада містила 10 відсотків зоокумарину. Лише вчасна госпіталізація врятувала 33 школярів 19-ї сумської школи, які «покуштували» «пластівці».

Санітарно-епідеміологічна служба міста заборонила реалізацію принади для мишей, якої в торговельній мережі виявлено близько тонни.

Заступник міністра охорони здоров'я України Віктор Федорович Марієвський своїм листом до головних державних санітарних лікарів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя попросив заборонити продаж виготовлених на основі харчових продуктів принад у контрольованих ними регіонах.

Але все це — дії навздогін фактам. Краще було б, якби подібне взагалі не допускати. Небезпечні товари не повинні виготовлятися у вигляді, який може привернути увагу дітей. Маркірувати їх потрібно особливим чином, а продавати — через спеціальні відділи. Працівники торгівлі мають нести відповідальність за продаж їх дітям.

Ірина САПУГА,
спеціаліст Міністерства охорони здоров'я.

А КРОВ ВОЗЯТЬ ТРОЛЕЙБУСОМ

Кому гуманітарна допомога — манна небесна, а головний лікар Чернігівського онкодиспансеру Леонід Березовський вважає, що від неї самі збитки. Згідно з калькуляцією, складеною в диспансері, на перевезення 2500 упаковок ліків, що їх надіслала християнська місія духовного відродження, затрачено бензину — на 4 крб. 90 коп.; робочого часу водія та підсобного працівника — на 8 крб. 62 коп. і 5 крб. 22 коп.; робочого часу медсестри, реєстратора, санітарки, перекладача — відповідно на 174 крб., 397 крб., 355 крб. і 510 крб. А ще — використовувався комп'ютер і приміщення... Усього витрати перевищили 2760 крб. Не має значення, що люди працювали у свій робочий час. Головне — скільки той час коштує.

Щоб відшкодувати «збитки», Леонід Андрійович — єдиний на всю область! — прийняв рішення реалізувати одержані ліки по 70 копійок за упаковку. Оце господар!

Напевне, боячись збитків, Березовський прийняв ще одне історичне рішення: позбутися транспорту, який належав диспансеру. Тепер кооперативи «Арго», «Прогрес» і «Ремпобутторгтехніка» роз'їжджають на «Москвичах» та «Нивах», а санітарки возять кров для операцій тролейбусами.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Чернігів.

ПАМ'ЯТНИКИ ПОТРІБНІ ЖИВИМ!

По тому, в якому стані могили, кладовища, можна судити, які ми люди

ТЕРСЯНКА. Є таке село в Новомиколаївському районі Запорізької області. Розкинулося воно в мальовничому місці на березі Верхньої Терси. Довкруж — степ, лісосмуги. Краса неймовірна. А можливо, мені так здається.

Село це рідне мені. Тут навчався у школі, під час канікул працював у колгоспі. У дитячі роки була мрія: вийти з батьківської хати і попрямувати на схід. Отак іти та іти, обійти Землю й повернутися з тильної сторони домівки. Не збулося.

Нема батька. Щоразу, коли приїжджаю до Терсянки, навідуюся на цвинтар. Є душевна потреба побути на самоті, подумати. Розум не хоче сприймати істину: на цій землі ти гість перед відходом у вічність.

Скільки моїх земляків (і яких!) пішло з життя! Пам'ятаю їх живими, заклопотаними. Із глибокої скриньки, схованої на дні душі, добуваю нові й нові факти з їхнього життя.

Петро Васильович Попов. Конюх. Трагічно загинув під час пожежі на конюшні. Вогонь загасив, коней спас, а сам від опіків помер.

Кирюша Крепкий. Учень. Навесні «виливав» ховрахів. Хотів допомогти колгоспові зберегти врожай. Застудився. Врятувати хлопчика не вдалося.

Ніна Моргун. Дочка голови колгоспу. Не цуралася сільської роботи. Того трагічного дня нарівні з дорослими возила зелену масу люцерни. Дівчина загинула на моїх очах. На вибоїні з воза посунулася трава. І Ніна упала на коней. Вони сполошилися, побігли щосили з гори...

Іван Панасович Максименко. Бригадир. Його завжди згадують односельці добрим словом. У повоєнні часи, коли не було складів, він придумав, як зберігати овочі. Діжки з квашеними огірками, капустою, помідорами, кавунами опускав на дно річки. Колгосп до літа торгував овочами у Запоріжжі. Про це писали газети.

Михайло Єлисейович Мартиненко. Пасічник. Про його трудолюбивість знали всі. По ньому люди звіряли годинник. Бувало, мама кажуть: «Вставай, вже Мартиненко пішов на пасіку». А зоря тільки займалася. Двічі за літо брав коней Михайло Єлисейович — коли мед качав. Усі знали: якщо меду мало, Мартиненко повертався з пасіки поза городами, щоб ніхто не чув, як дзеленчать порожні бідони. А коли меду багато, не поспішаючи їхав центральною вулицею. Біля кожної хати зупинявся і пригощав медом дітей. Обличчя пасічника сяяло радістю.

Ще про дві могили. Поруч поховані сусіди і добрі приятелі Михайло Андрійович Горгола і Михайло Йосипович Хромець. Померли майже одночасно: у листопаді 1979 року. Михайло Андрійович усе життя возив у колгоспі воду. Тихий, неговіркий. Багато читав, знав кілька мов. На його могилі діти встановили пам'ятник.

У Михайла Йосиповича дітей не було. У нього на могилі хтось забив шматок труби, дротом прикрутив до неї дерев'яний хрест. На більше громада не спромоглась, а правління колгоспу «Батьківщина», де все життя пропрацював Михайло Йосипович, такими питаннями не займається: Не заведено турбуватися про могили. Інструкції такої немає. Дорікати ніби й нікому. Бо хіба правління зобов'язане? Є сільська Рада, та вона грошей не має.

Михайла Йосиповича усі добре пам'ятають. Багато він умів. Був конюхом, ковалем, теслею, муляром. Ремонтував машини, підводи, плуги, культиватори. Сільчанам за спасибі виготовляв сапи, сокири, молотки. Немічним бабусям на городах косив траву. А скільки людей врятував у голодовку! Передбачливий. Завжди у нього були запаси сала, зерна, проса, пшениці, кукурудзи, квасолі, гороху.

Михайло Йосипович, як і мільйони його ровесників, вірив у «світле майбутнє». Його побудові віддав усі свої сили. А отримав перекошений дерев'яний хрест на могилі, сяк-так прикручений до труби. Невже не заслужив кращої шани?

Голова правління колгоспу Леонід Миколайович Некипелов з гордістю каже, що господарство багате, на рахунку має понад шість мільйонів карбованців. А цвинтар без путньої огорожі. І ніхто з правлінців чомусь не порушить це питання.

У конторі мені порадили відвідати клуб, де недавно зробили капітальний ремонт. Дійсно, тут усе, як належить. Одна заковика: клуб влаштували у церкві, збудованій ще на початку століття. Приміщення високе, просторе, гарне. В ньому крутять кіно, танцюють, забивають козла, ставлять вистави. Все це, звичайно, потрібне. Селянам треба десь відпочивати. Але хіба наші пращури для цього зводили церкву? І хіба колгосп-мільйонер не може спорудити Будинку культури чи клубу для розваг? А святий дім повернути мирянам. Не для ігрищ церква призначена.

Антон ЯВОРСЬКИЙ.

Запоріжжя.

Фото **Івана ТИТАРЕНКА.**

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:

Для довідок — 441-89-61 441-89-46

телефакс — 224-72-54

Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж 388.973.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047 Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311060.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Ветерани

«АФГАНЦІ» «ВИБИЛИ» БУДИНОК

Як повідомлялося в «Голосі України» 12 березня, в Чернівцях група колишніх воїнів-афганців захопила житловий будинок, що готувався до заселення працівниками тресту «Чернівецьбуд». Учасники акції (вони трудяться в цьому тресті) поставили ультиматум своєму керівництву: тридцять чотири квартири з новобудови виділити для них. Якщо цього не буде зроблено, вони самовільно вселяться в помешкання. Однак керівники тресту не прийняли вимог. Тоді будівельники оголосили голодовку. Конфлікт міг набрати більшого масштабу, адже на підтримку своїх колег вирішили прибути «афганці» з усіх районів області.

Інцидент припинив облвиконком. На своєму засіданні він прийняв компромісну ухвалу: «афганці» одержать житло в іншому будинку, який заплановано ввести в експлуатацію до кінця року. Він буде зведений з участю управління капітального будівництва облвиконкому, міськвиконкому та тресту «Чернівецьбуд», а також його майбутніх новоселів, оскільки вони є професійними будівельниками. Заодно згаданим організаціям доручено спорудити ще один 72-квартирний будинок для учасників Великої Вітчизняної війни, афганських подій та офіцерів запасу. Витрати на це фінансує облфінуправління.

Одночасно облвиконком звернувся до Верховної Ради України з пропозицією передбачити в чинному законодавстві позачергове виділення житла сім'ям інвалідів та учасників Великої Вітчизняної війни, афганських подій та офіцерів запасу, а Кабінетові Міністрів України щорічно централізовано виділяти кошти та ліміти на житло для ветеранів.

Василь БАБУХ,
власний кореспондент «Голосу України».

Чернівці.